

TAUTINIŲ bendrijų 2015 naujienos Nr. 3 (54)

Lenkų dainų ir šokių ansamblio „Vilija“ šokėjos.

Paluknio miestelyje vyko tradicinis jau 24-asis Trakų žemės lenkų kultūros festivalis „Dźwięcz, Polska Pieśń!“ („Skambėk, lenkų dain!“).

p. 15

Rusų romano mylėtojų Lietuvoje draugija „Melos“ šiemet pažymi savo gyvavimo 20-metį. Per tą laiką į draugijos metraštį įrašyta daug gražių darbų. Apie tai pasakoja nuo pat įsikūrimo pradžios draugijai vadovaujanti humanitarinių mokslų daktarė Jelena Bachmetjeva.

p. 12

Kauno įvairių tautų kultūrų centras tapo Tarptautinės kultūros įstaigų ir organizacijų asociacijos „Roots & Routes“ nariu - pirmuoju ir kol kas vieninteliu iš Lietuvos. „Mums tai svarbus strateginis žingsnis. Jis reiškia, jog bus dar daugiau tarptautinių projektų, dar daugiau galimybių jauniems menininkams, ypač tautinių bendrijų jaunimui ir tuo pačiu visiems kūrybingiems bei ambicingiems įvairių tautybių žmonėms, norintiems kurti tarpkultūrinę visuomenę Lietuvoje“, - sako Centro direktorius Dainius Babilas.

p. 10

Rugpjūčio 3 d. Genocido aukų muziejuje Vilniuje paminėta Tarptautinė romų – holokausto aukų – atminimo diena, kuri pažymima kasmet rugpjūčio 2 d. Minėjimą surengė Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras bei Romų visuomenės centras.

p. 9

Liepos viduryje Lietuvos karaimų bendruomenės veikla Trakuose tampa ypač aktyvi. Tai Karaimų kalbos stovyklos laikas. Šiemet ji buvo surengta tryliką kartą ir vyko liepos 20–31 dienomis. Stovyklos programą gražiai papildė S. Firkovičiaus kūrybos rinktinės sutiktuvės ir tradicinė karaimų šventė „Kurban“.

p. 6

T u r i n y s

AKTUALIJOS

Prezidentė D. Grybauskaitė: Lietuvą kuria visos čia gyvenančios tautos	2
Projektas „Atpažink diskriminacijos veidus“ skatins toleranciją	2
Pradėjo veikti Tautinių mažumų departamentas	3
Tirs tautinėms mažumoms priklausančių asmenų padėtį	3
Pilietiškas jaunimas – stiprios Lietuvos ateitis	4
Sostinės savivaldybėje interesantai aptarnaujami keturiais kalbomis.....	4
A. Butkevičius: norintiems reikia sudaryti sąlygas išsikelti iš romų taboro	5
LRT laidai „Vilniaus sąsiuvinis“ – 25-eri.....	5
Paroda „Lietuvos Jeruzalė: laikas ir žmonės“	5
Trakai, Karaimų gatvė, liepa.....	6
Degustavo gudiškų patiekalų.....	7
Totoriai savo tradicijas puoselėja Trakuose	8
Paminėjo romų – holokausto aukų – atminimo dieną	9
D. Babilas, J. Rumša. Narystė tarptautinėje asociacijoje suteikė daugiau galimybių.....	10
J. Bachmetjeva, J. Rumša. „Romansas – tai meilė, kuri visada su mumis“.....	12

KULTŪRA

Dailininkų iš Alytaus paroda Vilniuje.....	14
Karaimai turi savo kalendorių	15
Skambėjo lenkų dainos.....	15
Iš augalų lapų – paveikslai.....	16

NAUJOS KNYGOS

Getas, žmonės, įvykiai	17
Tautinė gyventojų sudėtis ir Lietuvos ūkio politika tarpukariu.....	17
Tautinės bendrijos: etninis identitetas, pilietiškas	18
Škotų Kėdainiuose nėra, bet jų palikimas gyvuoja.....	18

PRO MEMORIAM

Netekome Mensaido Bairaševskio.....	19
-------------------------------------	----

TAUTINĖS MAŽUMOS UŽSIENYJE

Latvijoje surengta pirmoji paroda apie romų genocidą.....	20
---	----

S U M M A R Y.....	20
--------------------	----

Prezidentė D. Grybauskaitė: Lietuvą kuria visos čia gyvenančios tautos

Liepos 10 d. Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė Vilniaus „Santaros“ vidurinės mokyklos abiturientams įteikė brandos atestatus. Šiame mokykla, kurioje ugdymo procesas vyksta rusų kalba, baigė 56 abiturientai.

Valstybės vadovės teigimu, Lietuva visiems savo piliečiams stengiasi suteikti kuo geresnį išsilavinimą. Šalyje veikia daugiau kaip 130 mokyklų, kuriose mokinių ugdymas vyksta čia gyvenančių tautinių bendrijų – rusų, lenkų, baltarusių – kalbomis. Taip pat Lietuvoje galima mokytis anglų, prancūzų, kitomis kalbomis.

„Esame viena Lietuva. Ją kuria visos čia gyvenančios tautos. Išsilavinusi, sąmoninga, bendras laisvės ir demokratijos vertybes puoselėjanti jaunoji karta yra ypatingai svarbi mūsų šaliai. Tik investuodami į jaunų žmonių išsilavinimą, mes sukursime brandžią, atsakingą, melui ir dezinformacijai atsparią ir pilietiškai sąmoningą visuomenę“, - sakė šalies vadovė.

Pasak Prezidentės, Lietuva džiaugiasi čia gyvenančios rusų bendruo-

Po iškilmingo brandos atestatų įteikimo abiturientai, mokyklos pedagogai nusifotografavo su Prezidente Dalia Grybauskaite (centre).

menės indėliu į modernios ir laisvos valstybės kūrimą.

Vilniaus „Santaros“ vidurinėje mokykloje praėjusiais mokslo metais mokėsi 827 mokiniai. Čia daug dėmesio skiriama mokiniams su specialiosios pagalbos poreikiais, ugdomi jaunuoliai, turintys kalbos sutrikimų bei specialiųjų poreikių žmonės, ku-

riems pritaikyta individuali ugdymo programa.

Šalies vadovė mokyklą baigiantiems mokiniams palinkėjo nebijoti klysti ir niekada nenustoti ieškoti, todėl, kad laisvė visiems suteikia išskirtines galimybes ne tik mokytis, keliauti ir atrasti, bet ir dar geriau pažinti save ir savo Tėvynę. **TBN inf.**

Projektas „Atpažink diskriminacijos veidus“ skatins toleranciją

Lietuvos moterų draugija kartu su Lietuvos vaikų fondu ir Romų visuomenės centru pradėjo vykdyti projektą „Atpažink diskriminacijos veidus“ (analogišku pavadinimu pradėjo veikti Facebook'as, kur bus talpinama informacija apie projektą).

Kiekviena diskriminacija yra neigiama. Todėl mokyklinio amžiaus vaikai kartu su savo pedagogais diskutuos apie stereotipus ir stigmatizacijas, suras pavyzdžių tautosakoje, galiojančių prietarų ir tradicijų, susijusių su

neigiamomis „kitokio“ sąvokomis, jas išsiaiškins ir suras būdus jas įveikti. Interaktyvių užsiėmimų dėka vaikai išmoks identifikuoti ir atpažinti diskriminaciją kasdieniniame gyvenime, tautosakoje, šiuolaikinėse informacijos priemonėse, sugebės ją įvertinti, formuos savo pilietinę poziciją diskriminacijos atžvilgiu. Projektas skatins tolerancijos ugdymą per kūrybingumą, bendravimą, kalbėjimą su visuomene. Sukaupta patirtis bus plačiai viešinama. Projekto metu numatoma

išsiaiškinti, kodėl atsiranda stereotipai kaip diskriminacijos šaltiniai.

Bus paskelbti piešinių (5 - 9 kl.) ir esė (10 - 12 kl.) konkursai visose bendrojo lavinimo mokyklose. Šis projektas - tai eksperimentas, kurio rezultatas bus metodinės gairės, praktiškai pritaikomos įvairiose ugdymo įstaigose bei kitose erdvėse. Jis truks iki š.m. gruodžio 21 d. Projektas iš dalies yra finansuojamas LR socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

TBN inf.

Pradėjo veikti Tautinių mažumų departamentas

Nuo liepos 1 d. pradėjo veikti Tautinių mažumų departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės. Jo tikslas yra dalyvauti formuojant ir įgyvendinant tautinių mažumų politiką, laiduojančią Lietuvos Respublikos gyventojų, priklausančių tautinėms mažumoms, teisėtų interesų ir poreikių tenkinimą, tautinio tapatumo saugojimą, taip pat sudarančią sąlygas jiems visapusiškai dalyvauti šalies visuomeniniame, politiniame ir kultūriniame gyvenime, ugdyti jų pilietiškumą, toleranciją, nepakantumą tautinės nesantaikos kurstymui.

Tautinių mažumų departamentas veikia pagal Vyriausybės nustatyta tvarka parengtus strateginį ir metinį veiklos planus. Departamento strateginį veiklos planą tvirtina kultūros ministras, o metinį veiklos planą – Departamento direktorius, suderinęs su kultūros ministru.

Vyriausybės nutarimu Tautinių mažumų departamento direktore ketverių metų kadencijai paskirta Vida Montvydaitė, nuo 2013 m. kovo mėnesio dirbusi Lietuvos konsule Seinuose (Lenkija). 2002–2009 m. V. Montvydaitė buvo tuometinio Tautinių mažumų ir išeivijos departamento generalinio direktoriaus pavaduotoja.

Nustatyta, kad Tautinių mažumų departamento direktorius yra atsakingas ir atskaitingas Vyriausybei ir kultūros ministru.

Pirmoji tokio pobūdžio insti-

tucija – Tautybių departamentas – buvo įkurta 1989 m. Vėliau ji buvo sujungta su Regioninių problemų komisija prie Seimo. Naujoji įstaiga – Regioninių problemų ir tautinių mažumų departamentas, be tautinių mažumų, rūpinosi Pietryčių Lietuvos tautiniais reikalais ir lietuviais, gyvenančiais savo etninėse žemėse užsienyje. Vėliau jo funkcijos buvo išplėtos. 1997 m. departamentas pertvarkytas į Tautinių mažumų ir išeivijos departamentą, kuriam taip pat pavesta bendradarbiauti ir su įvairiose pasaulio šalyse įsikūrusiomis lietuvių organizacijomis. 2010 m. XV-osios Vyriausybės sprendimu departamentas buvo panaikintas, o jo funkcijos išsklaidytos ir perduotos Kultūros, Švietimo ir mokslo bei Užsienio reikalų ministerijoms. Ministro Pirmininko Algirdo Butkevičiaus Vyriausybei sulaukus prašymų atkurti

Vida Montvydaitė

tautinių mažumų problemas sprendžiančią instituciją, dabar vėl visi tautinių mažumų kultūros projektai ir tautinės politikos koordinavimas yra sutelkti vienose rankose. Departamente dirba keturiolika įvairių profesijų žmonių: istorikai, politologai, teisininkai, filologai, komunikacijos specialistai. Visi jie – plataus akiračio, tolerancijos ir pagarbos žmogui, jo orumui šalininkai.

TBN inf.

Tirs tautinėms mažumoms priklausančių asmenų padėtį

Vyriausybės pavedimu Kultūros ministerija užsakė tyrimą dėl tautinėms mažumoms priklausančių asmenų padėties, jų poreikių, integravimosi į Lietuvos visuomenę, tapatumo išsaugojimo, neformalaus švietimo. Taip pat bus siekiama išsiaiškinti, kaip tautinės mažumos vaizduojamos žiniasklaidoje.

Vykdam tautinių mažumų padėties tyrimą, numatoma apklausti Vilniaus, Klaipėdos ir Visagino miestų, Vilniaus

ir Šalčininkų rajonų, kuriuose gyvena daugiausia tautinių mažumų atstovų, gyventojus.

Remiantis tyrimo išvadomis, bus parengta Tautinių mažumų tapatumo išsaugojimo ir integracijos į Lietuvos visuomenę 2016–2022 metų plėtros programa.

Lietuva, kaip ir kitos Europos valstybės, - šalis, kurioje nuo amžių gyvena įvairių tautybių, konfesijų, tradicijų žmonės. 2011 m. gyventojų surašymo duomenimis, Lietuvoje

gyveno 128 tautybių atstovai, kai 2001 m. – 115-kos. O šiuo metu šalyje jau priskaičiuojama 154 įvairių tautybių gyventojų. Labiausiai daugiatautis miestas – sostinė Vilnius. Jame gyvena 128 tautybių atstovai, Kaune – 85, Klaipėdoje – 77. Daugiau kaip 50 tautybių atstovų gyvena Šiauliuose ir Panevėžyje.

2011 m. duomenimis 84,2 proc. sudarė lietuviai, beveik 16 proc. – asmenys, priklausantys tautinėms mažumoms.

TBN inf.

Pilietiškas jaunimas – stiprios Lietuvos ateitis

Rugpjūčio 12 d. Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė apsilankė Šalčininkų rajone Vilniaus apskrities jaunųjų šaulių vasaros stovykloje „Stiprybė vienybėje“.

Poškonių kaime lietuviškos mokyklos teritorijoje įsikūrusioje stovyklavietėje vasarojo 100 vaikų. Šiomet prie jaunųjų Lietuvos šaulių prisijungė Vilniaus krašto tautinių bendrijų nariai bei 10 paauglių iš Ukrainos.

„Lietuva yra mylima ir, reikalui esant, būtų ginama visų tautybių Lietuvos piliečių. Tai įrodo šioje stovykloje ir visoje šaulių sąjungos veikloje dalyvaujantys lietuviai, lenkai, rusai, kitų tautybių žmonės, norintys išmokyti ginti savo šalį. Būdami vieningi esame nenugalima jėga“, – sakė šalies vadovė.

Šią vasarą 55 Lietuvos šaulių sąjungos stovyklose atostogavo apie 4,5 tūkst. šalies vaikų. Jaunieji šauliai mokėsi teorinių ir praktinių karinių

Prezidentė Dalia Grybauskaitė su jaunųjų šaulių vasaros stovyklos dalyviais ir jos vadovais.

dalykų, dalyvavo įvairiose pratybose. Šalies vadovės teigimu, tokios stovyklos ne tik ugdo pilietiškumą ir skiepija meilę Lietuvai, bet ir suvienija mūsų šalyje gyvenančias tautines bendruomenes.

Lietuvos šaulių sąjunga įkurta 1919 m. Sovietinės okupacijos metu organizacijos veikla buvo sustabdyta. Ji atkurta 1989 m. rugsėjį. Pastaruoju metu nuolat augančioje sąjungoje yra beveik 9 tūkst. savanorių. **TBN inf.**

Sostinės savivaldybėje interesantai aptarnaujami keturiomis kalbomis

Sostinės savivaldybėje interesantams nuo liepos mėnesio informacija teikiama jų pasirinkta kalba: lietuvių, lenkų, rusų ar anglų. Vilniaus savivaldybė pirmoji Lietuvoje pradėjo diegti interesantų aptarnavimo keturiomis kalbomis standartą. Tokiu būdu siekiama, kad informacija apie teikiamas paslaugas gyventojams ir verslininkams būtų lengviau pasiekama ir aiški.

Teikiamų paslaugų pavadinimai, išvardinti meniu skiltyse, taip pat išversti į lenkų, rusų bei anglų kalbas, o ant kiekvieno darbuotojo stalo matyti informacinė lentelė su vėliavėlėmis – kuriomis kalbomis kalba aptarnaujantis darbuotojas. Daugelis šiuo metu su klientais dirbančių tarnautojų kalba daugiau nei 2-3 kalbomis. Jie pirmiausia su visais sveikinasi lietuviškai, o išgirdę klausimą kita kalba, paslaugiai suteikia infor-

maciją intereso pasirinkta lenkų, rusų ar anglų kalba. Aptarnaujančių darbuotojų darbo laikas organizuotas taip, kad besikreipiantys galėtų gauti paslaugą ir pietų metu.

„Savivaldybė turi kalbėti ta kalba, kuria kalba vilniečiai. Natūralu, kad gyvenant daugiataučiam mieste, turime visi stengtis, kad Vilnius taptų patogesnis, atviresnis, o savivaldybėje dirbtų paslaugūs, atviri naujovėms ir orientuoti į rezultatus

žmonės“, – sakė Vilniaus meras Remigijus Šimašius.

Meras asmeniškai išmėgino, kaip veikia ši naujovė. Apžiūrėjęs eiles valdantį terminalą, tęsė darbus prie vieno iš langelių. Į savivaldybę deklaruoti gyvenamosios vietos užsukę broliai Viktoras ir Igoris buvo gerokai nustebę, kai deklaravimo paslaugą jiems suteikė pats meras.

Per metus sostinės savivaldybėje apsilanko per 120 tūkst. interesantų. Kasdien įvairios informacijos ir pagalbos kreipiasi vidutiniškai po 500 žmonių. Savivaldybė teikia daugiau nei 250 paslaugų, iš kurių apie šimtą pasiekiamos ir elektroniniu būdu.

TBN inf.

A. Butkevičius: norintiems reikia sudaryti sąlygas išsikelti iš romų taboro

Ministras Pirmininkas Algirdas Butkevičius pabrėžė, kad Vilniaus romų taboro gyvenantiems, tačiau iš ten norintiems išsikelti asmenims reikia suteikti tokią galimybę.

„Turėtų būti kompleksinis bendras darbo organizavimas, ypač atkreipiant dėmesį į tuos žmones, kurie gyvena taboro, kurie tikrai nori integruotis

į visuomenę ir nori išsikelti, ir jiems pirmiausia turėtų būti sudarytos tam sąlygos“, - interviu LRT radijui rugpjūčio 11 d. sakė premjeras.

Policijai rugpjūčio pradžioje pradėjus ilgalaikę operaciją prieš narkotikų platinimą taboro, A. Butkevičius pažymėjo, kad visų taboro problemų teisės sauga išspręsti negali.

„Akivaizdu, kad vien policinėmis priemonėmis tikrai situacijos nepakeisime, nes tai yra, reikia priminti, ir socialinė problema, susijusi ne tik su narkotikais, bet ir su nelegaliomis statybomis, romų integracija į visuomenę, jų vaikų užimtumu bei lavinimu, elektros, vandens vagystėmis“, - vardijo premjeras. **TBN inf.**

LRT laidai „Vilniaus sąsiuvinis“ – 25-eri

LRT laidai „Vilniaus sąsiuvinis“ baltarusių kalba, skirtai Lietuvos baltarusiams, šiemet sukako 25-eri metai. Gegužės 30 d. Tautinių bendrijų namuose laidos kūrėjai minėjo šią sukaktį.

Laida supažindina visuomenę su Lietuvos baltarusių istorija, papročiais, tradicijomis, pasakoja apie šiuolaikinių Lietuvos baltarusių visuomeninių organizacijų veiklą.

Prisiminimais apie laidos kūrimo ištakas dalijosi Baltarusių klubo „Siabryna“ pirmininkas Valentinas Stechas, pirmoji laidos redaktorė Birutė Balygienė, buvusi kūrybinės grupės narė Aliona Gerasimova ir kt. B. Balygienė perdavė dabartiniams laidos kūrėjams istorinę archyvinę medžiagą, susijusią su laidos rengimu po tragiškų 1991 m. sausio įvykių, kuomet į eterį ji buvo transliuojama iš Kauno.

Tuo metu laidos redaktore tapo Tatjana Dubovec, 2010 m. tragiškai žuvusi autoavarijoje. Visi pasisakiu-

Asmeninio archyvo nuotr.

LRT laidos „Vilniaus sąsiuvinis“ redaktorius Siarhei Haurylenka

sieji pabrėžė neįkainojamą Tatjanos indėlį į laidos kūrimo procesus, jos draugiškumą, nuoširdumą, mokėjimą prakalbinti įvairius žmones, gebėjimą suprasti kiekvieną laidos herojų.

Jau penkerius metus laidos redaktoriumi dirba Siarhei Haurylenka, kuris kartu su kūrybine grupe

tęsia ir plėtoja pirmųjų laidos kūrėjų idėjas bei siekius – puoselėti Lietuvos baltarusių kultūrą, supažindinti visuomenę su Lietuvos baltarusių istorija, pristatyti iškilus baltarusių visuomenės, meno, mokslo veikėjus, kurių gyvenimas susijęs su Vilniumi.

TBN inf.

Paroda „Lietuvos Jeruzalė: laikas ir žmonės“

Liepos mėnesį Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekoje veikė paroda „Lietuvos Jeruzalė: laikas ir žmonės“. Fotografijų pagalba ji atskleidė Vilniaus,

kaip Lietuvos ir kaimyninių šalių žydų litvakų kultūros ir dvasinio centro, istoriją ir šiandieninį bendruomenės gyvenimą.

Paroda parengta Vilniaus žydų

asociacijos Izraelyje delegacijos vizito į Lietuvą proga.

Parodą parengė Žydų kultūros ir informacijos centras.

TBN inf.

Trakai, Karaimų gatvė, liepa...

Liepos viduryje Lietuvos karaimų bendruomenės veikla Trakuose tampa ypač aktyvi. Tai Karaimų kalbos stovyklos laikas. Šiemet ji buvo surengta tryliką kartą ir vyko liepos 20–31 dienomis. Stovyklos programą gražiai papildė S. Firkovičiaus kūrybos rinktinės sutiktuvės ir tradicinė karaimų šventė „Kurban“.

„Kalba – tapatybės esmė“

Pasak Lietuvos karaimų kultūros bendrijos pirmininkės Karinos Firkavičiūtės, stovyklos šerdį sudaro gimtosios kalbos pamokos. Kartu tai ir natūralus bendruomenės narių poreikis susiburti, pasireikšti kūrybiškai, sužinoti naujų dalykų apie savo kultūrą ir praeitį. Ši tradicija, kad ir nesena, yra gyva ir besiplėtojanti.

Į stovyklą susirinko daugiausia Lietuvos ir Lenkijos karaimai, kelios šeimos iš Krymo, Maskvos ir Prancūzijos. Dalyvių amžius – nuo ketverių iki 80 metų. Pamokos vyko atskirose amžiaus grupėse.

Vakarais karaimų mokykloje prie kenesos vyko paskaitos įvairiomis bendruomenės istorijos temomis.

O liepos 31 d. Trakų kultūros namuose vyko stovyklos uždarymo baigiamasis koncertas.

„Kadaiše kalbėti karaimiškai visi išmokdavo namie ir specialiai mokykloje karaimai kalbos iki XX a. pradžios niekada nesimokė. Bet kai ji dėl įvairių tiek savaiminių, tiek ir dėl svarių politinių priežasčių pradėjo nykti, atsirado poreikis jos mokytis. Jis yra ypač stiprus dabar, kai kalbančiųjų skaičius sumažėjo iki 50 žmonių

visame pasaulyje ir kai karaimų kalba buvo įrašyta į pasaulio nykstančiųjų kalbų sąrašą“, - sakė K. Firkavičiūtė.

Kalbos stovyklą rengia Lietuvos karaimų kultūros bendrija.

Buvo toks žmogus...

Liepos 29 d. Karaimų kalbos stovykloje vyko Lietuvos karaimų vyresniojo dvasininko, poeto, dramaturgo, nacionalinės kultūros ir gimtosios kalbos puoselėtojo Simono Firkovičiaus (1897-1982) kūrybos rinktinės „Bir kiuń ędi...“ („Buvo tokia diena...“)* sutiktuvės.

S. Firkovičius – viena iškiliausių karaimų XX a. kultūros figūrų. Būtent šiam žmogui karaimų tauta turi būti ypač dėkinga už tai, kad, nepaisant sudėtingų istorinių laikmečio pokyčių ir pervartų, ji išsaugojo tautinį tapatumą. S. Firkovičius nuo 1920 m., kai buvo išrinktas, iki pat mirties buvo Trakų karaimų bendruomenės vyresnysis dvasininkas.

S. Firkovičius taip pat nuolat rūpinosi gimtosios kalbos grynumu, rinko folklorą, rašė eilėraščius, intermedijas, pjeses, kurios buvo vaidinamos Trakų karaimų mėgėjų teatre, tvarkė dvasinės valdybos kanceliariją,

tarpukariu aktyviai dalyvavo Vilniaus ir Trakų visuomeniniame gyvenime, buvo Karaimų literatūros ir istorijos mylėtojų draugijos viceprezidentas, Trakų karaimų religinės ir kalbos mokyklos direktorius ir mokytojas. Po Antrojo pasaulinio karo, kai tautinė veikla buvo uždrausta, jis atliko visas dvasininko funkcijas, laisvalaikiu rašė eilėraščius ir vertė poeziją iš įvairių kalbų į karaimų kalbą.

Poetinis S. Firkovičiaus palikimas gana didelis ir įvairus, tačiau atskira knyga niekada nebuvo išleistas. Dalis jo ankstyvosios kūrybos (50 eilėraščių ir 4 pjesės) buvo spausdinta profesoriaus Tadeuszo Kowalskio 1929 m. išleistoje knygoje „Karaimische texte im dialekt von Troki“. (Vok. „Karaimų Trakų dialekto tekstai“). Tačiau dauguma jo kūrinių buvo likę rankraščiuose, iš kurių ir sudaryta minėta rinktinė.

Šios knygos pagrindu tapo vyresniojo dvasininko Mykolo Firkovičiaus (1924-2000) 1971 m. savilaidos padauginta beveik visa pasaulietinė jo dėdės S. Firkovičiaus poetinė kūryba bei raudų rinkinys. Dalis eilėraščių drauge su vertimais į lietuvių kalbą perspausdinta iš dr. Karinos Firkavičiūtės sudarytos karaimų poezijos rinktinės „Čypčychlej ućma Trochka“ („Į Trakus paukščių plasnosiu“), išleistos 1997 m. Rinktinėje taip pat spausdinamos keturios

Karaimų kalbos mokyklos dalyviai

Juozo Vercinkevičiaus nuotr.

S. Firkovičiaus sukurtos raudos, kurių jis yra parašęs per trisdešimt, trys pjesės, kurių rankraščiuose dar likę nemažai, keli publicistiniai straipsniai, spausdinti žurnale „Mysl karaimskā“, intermedijos. Knygoje taip pat yra M. Firkovičiaus ir dr. Halinos Kobeckaitės straipsniai apie autorių ir jo vaikaitis ambasadoriaus Romualdo Kozyrovičiaus prisiminimai apie garsųjį senelį.

S. Firkovičiaus kūrybos rinktinės sutiktuvėse dalyvavo jos sudarytojos ir redaktorės dr. H. Kobeckaitė ir dr. K. Firkavičiūtė, pažodinių vertimų autorius Gabrielius Juzefovičius, poezijos vertėja į lietuvių kalbą doc. dr. Regina Venckutė, vaikaitis ambasadorius R. Kozyrovičius, Tautinių mažumų departamento prie LRV Ryšių su tautinėmis bendrijomis skyriaus vedėja Rasa Paliukienė.

S. Firkovičiaus kūrybos rinktinę išleido Lietuvos karaimų kultūros bendrija ir Tautinių bendrijų namai, o leidimą parėmė Lietuvos karaimų religinė bendruomenė bei AB „Lietuvos geležinkeliai“.

„Kurban – grįžimas prie šaknų“

Liepos 26 d. karaimų bendruomenė šventė tradicinę šventę „Kurban“ („Aukojimas“). Kaip teigė K. Firkavičiūtė, ji dar vadinasi „Avuz ačar“ arba „Burnos atvėrimas“, nes tai didžiojo metų pasninko, trukusio vieną mėnesį, pabaiga. Pasninkas šiuo atveju suvokiamas kelerio-

pai – dvasine ir fizine prasmėmis. Mat per visą šį mėnesį tradiciškai yra draudžiama linksmintis, kelti vestuves, rengiamos specialaus susikaupimo popietinės pamaldos („Tiuškiuliar“), o per paskutines dešimt šio mėnesio dienų negalima valgyti mėsos.

„Pasninko pabaigos dieną, per Aukojimą, iki pusiaudienio, kol meldžiamasi, nevalgoma iš viso. O pagrindinis šventės akcentas po pamaldų skiriamas maistui, kurio dabar gali ir turi būti daug ir visiems. Pagal šios šventės tradiciją skerdziamą ir kepama (aukojama) avis, šiuo maistu pasidalinama su visais, ypač su vargingaisiais bendruomenės nariais“, - aiškino Karina.

„Kurban“ šventę pagal kultūros projektų konkursą iš dalies parėmė Trakų rajono savivaldybė. Trakų istorijos muziejus padėjo įgyvendinti karaimų projektą „Kurban – grįžimas prie šaknų“. Karaimų kalbos mokyklos dalyviai aktyviai dalyvavo šventėje, kurią sudarė pamaldos Trakų kenesoje ir šventinė dalis, t. y. avies kepimas, tradicijos pristatymas ir mokyklos dalyvių pasirodymas. „Kurban“ šventė skiriama visai karaimų bendruomenei.

„Kažkada, kai bendruomenė buvo gausesnė ir modernumas dar

H. Kobeckaitės asmeninio archyvo nuotr.

S. Firkovičius paliko gilų pėdsaką karaimų gyvenime ir kultūroje.

nebuvo pradėjęs kišti kojas pamatinėms bendruomenės gyvenimo vertybėms, šios tradicijos buvo tiesiog įprasta karaimų bendruomenės gyvenimo dalis. Dabartiniais laikais tokias tradicijas jau dera atskirai pabrėžti, kad jas perimtų jaunoji karta ir kad jos išliktų“, - sakė Lietuvos karaimų kultūros bendrijos vadovė.

TBN inf.

**Knygos bibliografiniai duomenys ir viršelio nuotrauka trečiame leidinio viršelio puslapyje.*

Degustavo gudiškų patiekalų

Birželio 5 d. Tautinių bendrijų namų renginių salėje baltarusių klubas „Siabryna“ (pirmininkas Valentinas Stechas) ir Gudų kultūros draugija Lietuvoje (pirmininkas Aliksandr Adamkovich) surengė gudiškų patiekalų degustaciją.

Renginyje dalyvavo Mykolo Romerio universiteto studentai, atvykę mokytis iš kitų pasaulio valstybių.

Savo tautų patiekalus pristatė studentai iš Alžyro, Azerbaidžano, Vietnamo, Baltarusijos. Susirinkusieji ragavo ir tradicinių lietuviškų šaltibarščių. Kaip pabrėžė Gudų kultūros draugijos Lietuvoje pirmininkas A. Adamkovich, šis netradicinis renginys organizuotas, siekiant supažindinti su gudų kulinariiniu paveldu ir susipažinti su kitų šalių maisto gamy-

bos tradicijomis. Jo nuomone, tokio turinio renginys suartina skirtingų tautybių, religijų žmones, padeda išsamiau susipažinti su jų gyvenimo būdu, kultūra, formuoja bendruomeniškumo jausmus. „Planuojame, kad rudenį surengsime didelį renginį, kurio metu galėsime paragauti įvairių tautų patiekalų“, - sakė A. Adamkovich.

TBN inf.

Totoriai savo tradicijas puoselėja Trakuose

Liepos 28 d. kempinge „Slėnis“ vyko Totorių kūrybinės vasaros mokyklos, trukusios devynias dienas, baigiamasis vakaras. Ją jau antrą kartą surengė Totorių kultūros centras kartu su Lietuvos totorių bendruomenių sąjunga.

„Stovyklos vieta pasirinkta neatitiktinai. Prieš keletą šimtmečių čia buvo totorių gyvenvietė. Dėl šio fakto ši vieta mums yra labai brangi. Čia mums labai jauku, pati teritorija yra uždara, nėra piktadarių. Taip pat iš čia atsiveria gražus kraštovaizdis, galime grožėtis Salos pilimi. Džiugu, kad kai norime surengti stovyklą, „Slėnio“ direktorė Vilma Biekšaitė mūsų idėją sutinka pozityviai ir mus paremia“, - „Tautinių bendrijų naujienoms“ sakė Lietuvos totorių bendruomenių sąjungos pirmininkas doc. dr. Adas Jakubauskas.

Totorių kultūros centro ir vaikų folkloro ansamblio „Ilsu“ („Tėvynė“) vadovė Almira Trakšeliene džiaugėsi, kad šiemet dalyvių skaičius buvo didesnis negu pernai – net 57 (prieš metus dalyvavo 40), kurių amžius nuo 4 iki 82 metų. Atvyko totorių bendruomenės atstovai iš įvairių Lietuvos vietovių: Vilniaus, Klaipėdos, Visagino, Nemėžio, Keturiasdešimties totorių kaimo, taip pat vaikų iš Kazanės.

Mokyklos dalyviams buvo parengta įdomi ir įvairi programa. Vaikai su-

Jaunoji Lietuvos totorių karta nusiteikusi optimistiškai.

žinojo apie Kazanės ir Krymo totorių folklorą, patys dainavo, šoko, mokėsi groti totorių nacionaliniais muzikos instrumentais – sazu, armonika, dare. Pamokas vedė patyrę pedagogai ir specialistai. Antrą kartą į stovyklą atvyko Kazanės valstybinės konservatorijos dėstytoja aspirantė Lilija Ziganšina ir konservatorijos ketvirtakursis Airatas Šafikovas. Groti sazu mokė dėstytojas iš Turkijos Savašas Atadžė, šokio meno – choreografė Elnara Abdulajeva.

Buvo surengti jodinėjimo ir šaudymo iš lanko užsiėmimai, mokomasi gaminti totoriškus patiekalus.

Mokyklos uždarymo vakare jos

dalyviai parodė tai, ko išmoko per devynias dienas, gavo mokyklos baigimo diplomus.

Organizatoriai dėkojo Kultūros ministerijai, Kultūros rėmimo fondui už paramą rengiant kūrybinę vasaros mokyklą.

Pirmieji totorių naujakuriai Lietuvos žemėje apsigyveno dar XIII-XIV amžiuose, to meto Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovams palaikant glaudžius ryšius su Aukso Orda. Šiuo metu mūsų šalyje gyvena kiek mažiau nei 4000 totorių tautybės žmonių. Daugiausia jų yra Alytaus, Kauno ir Vilniaus apskrityse.

TBN inf.

Totorių vasaros mokyklos akimirkos.

Jėtenos Tračuk ir Einoros Churlu nuotraukos

Paminėjo romų – holokausto aukų – atminimo dieną

Rugpjūčio 3 d. Genocido aukų muziejuje Vilniuje paminėta Tarptautinė romų – holokausto aukų – atminimo diena, kuri pažymima kasmet rugpjūčio 2 d. Minėjimą surengė Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras (LGGRTC) bei Romų visuomenės centras.

1944 m. rugpjūčio 2 d. Aušvico-Birkenau koncentracijos stovykloje buvo nužudyta apie 3000 joje kalintų romų tautybės žmonių. Antrojo pasaulinio karo metais Aušvico koncentracijos stovykla buvo pagrindinė romų naikavimo vieta. Iš viso šiame lageryje kalėjo 25 tūkst. romų, iš jų 23 tūkst. nužudyti. Aušvice kalėjo romai iš Vokietijos, Čekijos, Lenkijos, Rusijos, Nyderlandų, Norvegijos, Lietuvos, Prancūzijos. Kiek jų buvo atgabenta iš Lietuvos, nėra žinoma. Per Antrąjį pasaulinį karą romai, kaip ir žydai, buvo persekiojami dėl tautybės. Manoma, kad naciai iš viso nužudė apie 25 proc. Europos romų.

Tragiškas likimas ištiko ir Lietuvos romus. Daugiausia jų buvo sušaudyta Pravieniškėse. Jie taip pat buvo žudomi netoli Švenčionių, Vilniuje (Kirtimuose), Šalčininkų rajone. Sutiktas klajojančias romų šeimas naciai sušaudydavo vietoje, nefiksuodami pranešimuose ir dokumentuose. Kiek iš viso romų Lietuvoje nužudyta nacių okupacijos metais, nėra žinoma. Kaip teigia holokausto tyrinėtojai, žuvo ne mažiau nei 500 romų tautybės asmenų, t. y. kas trečias šalies romas. Apie tai liudija išlikę dokumentai.

Kai kurie Pravieniškių lageryje kalėję romai mirties išvengė, nes nacistinės okupacijos pabaigoje buvo išvežti į Prancūziją ir Vokietiją darbams arba į koncentracijos stovyklas. Manoma, kad iš Lietuvos galėjo būti išvežta apie tūkstantis romų tautybės žmonių. Ten jie kentė alkį, gyveno nežmoniškomis sąlygomis. Po karo dauguma jų grįžo, tik keletas šeimų pasiliko Belgijoje, Anglijoje.

Minėjimo dalyviai tylos minute pagerbė romų – holokausto aukų – atminimą.

Renginio metu buvo pademonstruotas 1998 m. sukurtas dokumentinis filmas, kuriame Lietuvos romai Zofija Beresnevičiūtė-Sinkevičienė, Aleksas Aleksandravičius ir Vladas Arlauskas pasakoja apie savo ir savo gentainių šurpius pergyvenimus Antrojo pasaulinio karo metais.

Minėjime kalbėjo LGGRTC generalinė direktorė Teresė Birutė Burauskaitė, istorikas Ilja Lempertas, romų kultūros Lietuvoje tyrinėtoja, antropologė Aušra Simoniuškytė.

Oratoriai pabrėžė, kad nacių vykdytas romų genocidas yra nusikaltimas žmogiškumui, žmonių žudymas dėl rasės ir tautybės. Šiems nusikaltimams nėra senaties termino, o aukos neturi būti pamirštos.

Romų visuomenės centro direktorė Svetlana Novopolskaja, Vilniaus romų bendrijos pirmininkas Stepas Visockis dėkojo visiems už pareišką pagarbą romų – holokausto aukų – atminimui. Stepo šeima irgi nukentėjo nuo nacių. „Mano tėvai taip pat buvo išvežti į Vokietiją sunkiesiems darbams“, - sakė romų bendrijos vadovas.

Jie apgailestavo, kad romų genocidas oficialiai vis dar nėra pripažintas Europos Sąjungoje, taip pat ir mūsų šalyje. Lietuvoje nėra paminklo romams, nužudytiems per Antrąjį pasaulinį karą. Dar prieš kelerius metus buvo kalbama, kad reikia kokioje nors

Zofija Beresnevičiūtė-Sinkevičienė ir po daugelio metų negalėjo pamiršti baisumų, kuriuos teko pergyventi jai ir jos gentainiams Antrojo pasaulinio karo metais.

vietoje pastatyti ženklą, prie kurio būtų galima atvykti, tylos minute pagerbti aukas, padėti gėlių. Tačiau ši idėja iki šiol neįgyvendinta.

Renginio dalyviai apžiūrėjo Genocido aukų muziejuje parodą „Lietuvos čigonų (romų) persekiojimas nacistinės okupacijos metais (1941–1944)“. Tokia paroda, skirta romų holokausto aukoms atminti, surengta pirmą kartą. Joje eksponuojama 36 fotografijos ir 10 dokumentų. Nuotraukose užfiksuotos Lietuvos romų gyvenimo akimirkos tarpukariu: kelionės vežimais iš vienos vietos į kitą ar į miestelių aikštėse vykusius turgus, taboro įsikūrimas pamiškėje ar prie ežero, palapinių statymas, būrimas kortomis, vakarojimas prie laužo, kūdikio maitinimas, laidotuvės... Apie nacių vykdytą terorą Antrojo pasaulinio karo metais liudija išlikę dokumentai ir artimųjų išsaugotos nuotraukos.

Parodoje eksponuojami dokumentai ir nuotraukos yra iš Lietuvos centrinio valstybės archyvo, Vytauto Didžiojo karo, Utenos kraštotyros, Kauno IX forto, Šiaulių „Aušros“ muziejų ir privačių asmenų kolekcijų. Įvadinio teksto autorius – dr. Arūnas Bubnys.

TBN inf.

Narystė tarptautinėje asociacijoje suteikė daugiau galimybių

Kauno įvairių tautų kultūrų centras tapo Tarptautinės kultūros įstaigų ir organizacijų asociacijos „Roots & Routes“ nariu - pirmuoju ir kol kas vieninteliu iš Lietuvos. „Mums tai svarbus strateginis žingsnis. Jis reiškia, jog bus dar daugiau tarptautinių projektų, dar daugiau galimybių jauniems menininkams, ypač tautinių bendrijų jaunimui ir tuo pačiu visiems kūrybingiems bei ambicingiems įvairių tautybių žmonėms, norintiems kurti tarpkultūrinę visuomenę Lietuvoje“, - sako Centro direktorius Dainius Babilas. Jis sutiko plačiau papasakoti apie šios Asociacijos veiklą ir kauniečių dalyvavimą joje.

Jonas RUMŠA

- Jūsų Centras priimtas į Tarptautinę kultūros įstaigų bei organizacijų asociaciją „Roots & Routes International Association“ (toliau – Asociacija). Kokia šios Asociacijos veikla?

- Šios Asociacijos iniciatyva gimė 2001 m., kai Roterdamas tapo Europos kultūros sostine. Per pastarąjį dešimtmetį ji veikė kaip bendradarbiavimo platforma ir tinklas tarp skirtingų šalių, įstaigų, organizacijų, menininkų, projektų vadybininkų. Svarbiausios jos veiklos kryptys: plėtoti kultūrinę įvairovę Europoje panaudojant meno ir šiuolaikinių medijų priemones, keistis informacija apie projektinę veiklą bei naudojamus metodus, kurti inovatyvius kultūros renginius su tarpkultūrine dimensija, stiprinti kultūros darbuotojų kompetencijas. Asociacija skiria prioritetinį dėmesį jaunų menininkų motyvavimui ir jų gebėjimų stiprinimui, dažnai projektams pasirenka diskriminacijos, tolerancijos, kultūrų dialogo temas. Didelis dėmesys yra kreipiamas į mažiau galimybių turinčių jaunų žmonių įtraukimą. Asociacija organizuoja savo veiklą pagal valdymo struktūrą, kurioje dalyvauja ne tik organizacijos, bet ir pavieniai menininkai. Šiuo

metu įgyvendinami projektai pagal ES programas „Creative Europe“, „Erasmus+“ ir kt., taip pat Vokietijos ir kitų šalių programas kultūrai, menui, integracijai.

- Kaip kilo idėja siekti Asociacijos narystės?

- 2013 - 2014 m. Kauno įvairių tautų kultūrų centro komandos dalyvavo trijuose tarptautiniuose, kitų šios Asociacijos narių inicijuotuose projektuose: „Bridges for New Routes“ (Utrechte, Nyderlanduose), „Art Up! - Cultural Methodologies in International Youth Work“ (Hecke, Vokietijoje) ir „Roots & Routes Experience 2014“ (Kelne, Vokietijoje). Per šiuos projektus įsitikinome, jog aktyviau dalyvaudami Asociacijos veikloje galime gauti įvairiapusės naudos - sustiprinti ne tik pačios įstaigos veiklą, bet ir suteikti naujų galimybių tautinėms bendrijoms, jų veikloje dalyvaujantiems menininkams, taip pat bendrijų jaunimui.

- Kokie reikalavimai keliami siekiantiems narystės ir kaip sekėsi juos įgyvendinti?

- Dėl naujo nario turi pritarti 75 proc. Asociacijos tarybos narių. Kadangi prioritetas skiriamas ne narių skaičiui, o jų dalyvavimo kokybei,

Asmeninio archyvo nuotr.

Pirmoji pažintis su Asociacija. D. Babilas pristato bendradarbiavimo kultūros projektuose galimybes seminario „Bridges for New Routes“ metu Utrechte.

taryba vertina naujus narius gana griežtai, ypač iš Vidurio ir Rytų Europos. Kauno įvairių tautų kultūrų centrui labai padėjo dalyvavimas anksčiau minėtuose projektuose ir itin geros rekomendacijos iš šių projektų organizatorių. Šiuo atveju buvo svarbus ir įstaigos dalininkų LR kultūros ministerijos ir Kauno miesto savivaldybės pritarimas. Tai, kad 2015 m. birželio 13 d. Briuselyje vykusios Generalinės asamblėjos metu įstaigai ne tik buvo suteikta balso teisė, bet ir patikėta Asociacijos auditoriaus pareigybė, reiškia didelį pripažinimą ir pasitikėjimą.

- Šiuo metu Jūsų Centras dalyvauja dar trijuose projektuose. Kokie šie projektai?

- Sėkmingi projektai skatina kitus projektus, vienam nepasibaigus jau prasideda kiti. Tai nuolatinis vyksmas. Kauno įvairių tautų kultūrų centro darbuotojai padarė labai daug, kad

turėtume patikimo ir atsakingo tarptautinių projektų partnerio įvaizdį, būtume kviečiami ir laukiami. Šiame veiklos bare igijome anksčiau neturėtų galimybių. Per pastaruosius metus Asociacijos nariai mus pakvietė į dar tris tarptautinius projektus: „I-CARE – InterCulture Against Racism in Europe“, „Urban Arts and Media Exchange“ ir „OnGea“. Tai praktiniai, meniniai, kūrybinio pobūdžio projektai, kuriuose dalyvaus muzikantai, šokėjai, aktoriai, dainininkai, medijų kūrėjai, pradedantys kino režisieriai, interneto grafikai. Per šiuos projektus bus sukurtas antidiskriminacinio pobūdžio meninis performansas Kelno teatrui, įvairūs trumpametražiai filmai, nauji interneto tinklalapiai ir t.t. 2016 m. Kauno įvairių tautų kultūrų centro komanda planuoja dalyvauti projekto „I-CARE“ tęsinyje Florencijoje, o 2017 m. visus projekto partnerius pakviesti į Kauną.

- Kaip projektuose dalyvauja miesto tautinės bendrijos?

- Kviečiame tautines bendrijas aktyviai dalyvauti šiuose projektuose, nes šių bendrijų menininkai, ypač jauni žmonės, yra šios Asociacijos projektų tikslinė grupė. Šie žmonės turi itin gerą galimybę mokytis ir tobulėti, o vėliau įgytus gebėjimus pritaikyti bendrijų veiklose ir vietiniuose kultūros projektuose. ES programų lėšomis yra apmokamos beveik visos išlaidos, todėl šiuo metu norinčių dalyvauti yra daugiau nei galime priimti, įstaiga organizuoja dalyvių atrankas. Per pastaruosius keletą metų į tarptautinius projektus įtraukėme dalyvius iš rusų, ukrainiečių, žydų, armėnų, totorių bendruomenių. Ateityje planuojame pakviesti ir daugiau tautybių žmonių, aktyviau bendradarbiauti ne tik su Kauno, bet ir kitų šalies miestų bendrijomis.

- Ar daug narių priklauso Asociacijai? Iš kokių šalių? Ar savo veikla tos įstaigos panašios į Jūsų Centrą?

- Šiuo metu Asociaciją sudaro 10 narių, t.y. po vieną kultūros įstaigą ar

organizaciją iš Nyderlandų, Vokietijos, Prancūzijos, Jungtinės Karalystės, Italijos, Ispanijos, Graikijos, Vengrijos, Rumunijos ir Lietuvos. Kauno įvairių tautų kultūros centras tapo pirmuoju Asociacijos nariu iš Lietuvos. Iš pirmo žvilgsnio Asociacijos nariai nėra itin panašūs: vieni daugiau dėmesio skiria konkrečioms meno sritims (teatrui, choreografijai, muzikai, medijoms ir t.t.), kiti yra labiau susitelkę į konkrečias veiklas (festivalius, kūrybines dirbtuves, pabėgėlių integraciją ir t.t.) Tokia Asociacijos narių įvairovė yra laikoma privalumu - skirtingos veiklos patirtys skatina novatoriškų priemonių ir metodų kūrimą. Tačiau narius vienija bendri tikslai kultūros srityje, ypač siekis ieškoti savo aplinkoje perspektyvių menininkų, kuriuos visi sutartinai vadina talentais. Kauno įvairių tautų kultūrų centro įgyvendintos tarpkultūrinės veiklos, ilgametė bendradarbiavimo su tautinėmis bendrijomis patirtis yra mūsų esminis privalumas. Šiuo požiūriu esame įdomūs kitų šalių organizacijoms ir galime būti jiems naudingi.

- Asociacija turi ir individualių narių. Ar iš Lietuvos tokių daug yra?

- Šiuo metu Asociacijos individualiais nariais yra laikomi 187 žmonės. Jais gali tapti tie jauni menininkai (talentai), kurie yra dalyvavę Asociacijos kūrybiniuose projektuose. Tarp jų yra ir Kauno įvairių tautų kultūrų centro komandos penketas, dalyvavęs projekte „Roots & Routes Experience 2014“. Tokiu būdu Asociacija stengiasi užtikrinti, kad net ir pasibaigus projektams, jų dalyviai

neprarastų ryšių su bičiuliais iš kitų šalių, tęstų bendradarbiavimą, keistųsi gerąja patirtimi.

- Kokias perspektyvas Jūsų Centrai atveria dalyvavimas šioje Asociacijoje?

- Būdama Asociacijos nare įstaiga siekia turėti daugiau galimybių ir priemonių, kurios padėtų gabius, perspektyvius, netgi mažiau pastebėtus menininkus nukreipti į tarpkultūrinės veiklos. Tikimaši, jog aktyviau dalyvaujama jos veikloje įstaiga atvers naujus kultūrinės veiklos barus tautinėms bendrijoms, ypač šių bendrijų menininkams ir jaunimui, kad jie per europinę dimensiją sukurtų lokalių pozityvų poveikį, įneštų naujovių į organizacijų gyvenimą, padėtų motyvuoti kitus jaunos žmones įsitraukti į bendrijų veiklas, formuotų naują kultūros kūrėjų kartą. Per šį dalyvavimą įstaiga efektyviau sieks savo veiklos tikslų, taip pat labiau prisidės prie tautinių mažumų politikos strategijų įgyvendinimo, stiprins integracinius procesus, kurs šiuolaikišką pilietinę visuomenę ir įneš naujovių į miestų kultūrinį gyvenimą. Bus galima įsitraukti į daugiau vertingų tarptautinių projektų, organizuojamų pagal ES programas 2014-2020 m. laikotarpiu.

Kauno įvairių tautų kultūrų centro komanda projekte „Roots & Routes Experience“ Kelno teatre.

„Romansas – tai meilė, kuri visada su mumis“

Rusų romano mylėtojų Lietuvoje draugija „Melos“ šiemet pažymi savo gyvavimo 20-metį. Per tą laiką ir draugijos metraštinė įrašyta daug gražių darbų. Apie tai pasakoja nuo pat įsikūrimo pradžios draugijai vadovaujanti humanitarinių mokslų daktarė Jelena Bachmetjeva.

Jonas RUMŠA

- Papasakokite apie Jūsų draugijos įsikūrimo istoriją. Kokia buvo pradžia?

- Lietuvai atkūrus nepriklausomybę, daugelis čia gyvenusių tautų atsigrėžė į savo istorines šaknis, pradėjo domėtis savo autentiška kultūra, tradicijomis. Mes, rusai, įkūrėme Rusų draugiją Lietuvoje. Rengėme tematinius vakarus, tarp jų pašvęstus rusų romanui. Jie vykdavo Tautinių bendrijų namuose, mokyklose, Lenkų kultūros namuose, pagaliau Mokytojų namų svetainėje. Tačiau ji nepajėgė talpinti visų norinčių paklausti mūsų koncertų. Namų vadovybė mielai pasiūlė didžiąją salę. Gerai pamenu tą laiką. 1995 m. gruodžio 27 d. buvo oficialiai įregistruota Rusų romano mylėtojų Lietuvoje draugija „Melos“ (graikiškai „Melos“ – „Melodija“). Mes romanų koncertus pradėjome rengti didžiojoje salėje ir štai jau dvi dešimtys metų, kai kiekvieno mėnesio pirmąjį antradienį čia vyksta mūsų renginiai.

- Kodėl būtent romano?

- Rusų romansas mėgstamas Lietuvoje, turi galias tradicijas, kurios siekia XIX amžių. Mūsų pirmieji keli koncertai vyko Gėlių g. 3 nedidelėje salėje. Dainavo Neonilė Volikova, deja, jau mirusi. Ji yra garsiosios Lietuvoje Radvilų giminės palikuonė. Radvilos čia garsėjo operų pastatymais. Devynioliktame amžiuje į Vilnių atvykdavo Peterburgo Marijos, Maskvos Didžiojo teatrų solistai. Vėliau romanų muziką kūrė Konstantinas Galkauskas. Miesto rotušėje dainavo

Vera Komisarževskaja.

- Kada Jūs artimiau susipažinote su romano žanru?

- Praėjusio amžiaus aštuntąjį dešimtmetį „Žinijos“ draugijoje aš komentavau romanų ciklą „Neges, negesk, mano žvaigžde!“. Dainavo Rusų dramos teatro aktorius Valerijus Agafonovas. Jis anksti, deja, mirė. Į pirmąjį koncertą susirinko tiek žiūrovų, kad mes negalėjome prasibrauti pro centrinį įėjimą į salę, nors jokios kitos informacijos, išskyrus skelbimą „Žinijos“ draugijos lange, apie įvyksiantį koncertą nebuvo. Kitą kartą parengėme čigonų (dabar ši etninė grupė save įvardina kaip romai. Tada toks pavadinimas buvo nežinomas) romanų vakarą. Visos, apie 300 vietų, kaip paprastai, užimtos. Koncerto metu į salę išiveržia būrys čigonų. Jie bilietų, žinoma, nepirko. Įsitaisė tiesiog ant grindų kaip prie laužo kur nors gamtos prieglobstyje. Įdėmiai klausėsi ir audringai plojo. Sulaukti tokios reakcijos iš čigonų už jų romanų dainavimą – aukščiausias įvertinimas atlikėjui.

- Kaip minėjote, romano vakarus rengiate kiekvieno mėnesio pirmąjį antradienį. Tai didelis darbas ir atsakomybė. Kaip ryžotės tokiam žingsniui?

- Išskyrus du vasaros mėnesius, kai ir atlikėjai, ir klausytojai ilsisi,

Jelena Bachmetjeva

Vladio Uznevčiaus nuotr.

atostogauja, daugelis būna išvykę. Visada laikiausi nuomonės, kad be tiksliai nustatytos tvarkos, išdirbtos sistemos naudos nebus. Tarp kitko, iš tikrųjų nėra labai paprasta kiekvieną mėnesį parengti naują koncertą. Juo labiau, kad mūsų vakaruose dalyvauja atlikėjai iš įvairių visuomeninių organizacijų. Aš noriu juos apjungti, paimti visa, kas yra geriausia rusų bendruomenėje. Gyvoja ne tik „Melos“. Po kelerių metų prie mūsų draugijos buvo įkurtas Vladimiro Visockio klubas, kuriam vadovauti ėmėsi Borisas Šesternikovas. Dar anksčiau įkūriau klubą „Gyvenimo melodija“. Dabar jam vadovauja Regina Kanajeva. Klubo idėja tokia: atlikėjas, išeidamas į sceną, turi šiek tiek papasakoti apie save, savo ryšį su muzika ir pan.

- Ar daug atvejų buvo, kai dėl kokių nors priežasčių, maža kas gali atsitikti koncerto išvakarėse, renginys neįvyko?

- Įsivaizduokite – nebuvo nė vieno tokio atvejo. Per dvidešimt metų – nė vieno. Tiesa, vienas paskutinių mūsų koncertų buvo skirtas P. Čaikovskio 175-osioms ir B. Pasternako 125-osioms gimimo metinėms. Jame Rusų dramos teatro aktorius Jurijus Ščiuckis turėjo parodyti savo pjesę. Tuo laiku teatre turėjo vykti vieno spektaklio generalinė repeticija, kurioje privalėjo dalyvauti prelegentas. Teko skubiai daryti kai kurius pakeitimus programoje.

- Mokytojų namuose Jūs rengiate ne tik romansų vakarus...

- Prie salės yra erdvus vestibulius. Pagalvojau, kodėl joje nesurengus rusų dailininkų tapybos parodų. Pradėjome rengti tokias parodas. Žiūrovai, atvykę į koncertą, gali tuo pačiu susipažinti su dailės kūriniiais. Paskatinimas ir dailininkams. Juk toli gražu ne kiekvienas iš jų gali eksponuoti savo darbus didelėse salėse, už kurias reikia mokėti.

Nusprendėme taip pat nors trumpai pristatyti rusų kalba rašančių autorių Lietuvoje išleistas knygas. Vėliau pristatėme knygas ne tik rusų kalba. Pavyzdžiui, pristatėme Dagnės Jakševičiūtės knygą apie jos motiną aktorę Moniką Mironaitę. Ji vaidino ir rusų teatruose: garsiajame Leningrado M. Gorkio didžiajame dramos teatre, kurio vyriausiuoju režisieriumi tuo metu dirbo Georgijus Tovstonogovas (dabar teatras pavadintas jo vardu), mūsų Rusų dramos teatre.

Lenkų kalba rašantis Aleksandras Levickis supažindino su savo naujausia knyga.

- Bet grįžkime prie romano. Kaip pasirenkate repertuarą?

- Mes pažymime rašytojų, kompozitorių, aktorių, artistų atmintinas datas. Aš, kitaip nei kiti organizatoriai, rengiu tematinius vakarus. Mes visada pasirenkame temą, kuri jungia visą

vakaro programą. Tai nėra paprasčia. Ją ruošiant reikia surinkti daug medžiagos, pasėdėti bibliotekose, archyvuose.

- Ar jūsų repertuare atsispindi lietuviška tematika?

- Lietuviška tematika mūsų vakaruose skamba. Jeigu yra galimybė susieti rusų kultūrą ir lietuvių kultūrą, parodyti jų ryšius, sąveiką, būtinai tai darau. Pavyzdžiui, vakare, skirtame S. Rachmaninovui, kalbėjau, kad kompozitorius 1906 m. buvo Vilniuje, dirgavo orkestrui. Kitą kartą pasakojau apie tai, kad ir po daugelio metų Peterburge prisimenamas Kipras Petrauskas, kuris kartu su Fiodoru Šalipinu dainavo pagrindines operų partijas imperatoriškame Marijos teatre.

Tikriausiai nebūna nė vieno koncerto, kuriame neprisimintume lietuvių kultūros ir jos kūrėjų.

- Kas yra jūsų atlikėjai?

- Mūsų koncertuose, be profesionalų, jų apskritai mažai, dainuoja žmonės, kurie anksčiau dirbo inžinieriais, mokytojais, buhalteriais, bibliotekininkais, buvo kitų profesijų atstovais, o dabar liko tarsi nereikalingi. Be to, čia ir pensinis amžius į duris pasibeldė. Anksčiau jie dainavo gamyklų klubuose, įvairiuose būreliuose, choruose. Yra atlikėjų, turinčių muzikinį išsilavinimą.

Kviečiame Lietuvos teatro ir muzikos akademijos studentus. Labai gerai jie dainuoja.

Mūsų vakaruose koncertavo Virgilijus Noreika, Vladimiras Prudnikovas, Jevgenijus Vasilevskis. Jie tai darė nemokamai. Esame jiems labai dėkingi. Mokėti atlikėjams honoraro neturime jokios galimybės. Daugiausia kuo galime atsidėkoti – žodžiu ir gėlėmis.

Mums daug padeda profesionalios akomponiatorės Lija Neugasimova, Lidija Koroliova, Liudmila Malceva.

- Kokia publika lanko jūsų renginius?

- Daugiausia tai vyresniosios kartos atstovai. Tautiniu požiūriu

tai mišri publika, gal daugiau rusų. Aš atvirai sakau, nežinau, ką laikyti rusu. Man atrodo, kad rusas yra tas žmogus, kuris auklėtas rusų kultūros aplinkoje, o ne pagal tautybę. Kaip ten bebūtų aiškiai daugiau moterų. Tačiau vis daugiau ir daugiau ateina vyrų. Nežinau, kuo tai paaiškinti. Gal būt, jie patikėjo savo draugių žodžiais, kad reikia lankyti mūsų koncertus. Kai kada mes specialiai einame į mokyklas. Aš labai mėgstu šeimos koncertus, kai ateina tėvai, vaikai, seneliai.

Mūsų publika, pasakyčiau, rinktinė. Ji ne vidutinė. Man atrodo, kad aukštesnio lygio. Jeigu koncertuose skambėtų liaudiškos dainos, klausytojai šiek tiek kitokie būtų. Bet romansas vis dėlto – nepaprastas žanras, ne koks nors popas. Kam jis patinka, turi būti išprusęs, susipažinęs su klasikine literatūra. Romansas – tai meilė, kuri visada bus su mumis.

- Taigi, pakalbėkime apie romansą. Kuo jis įdomus?

- Mano nuomone, romansas įdomus tuo, kad tai pirmiausia yra unikalus, intymus žanras. Štai kai kurie atlikėjai, sakysime, Aleksandras Malininas dainuoja stadionuose. O juk romansas gimė salonuose, kai vyras prisipažinėjo meilę moteriai. Paprastai tai monologas apie savo likimą, savo jausmus. Labai atviras monologas, kuris tikriausiai būtinai siejamas su kokiu nors žmogaus gyvenimo įvykiu. Todėl romansas, jeigu jis atliekamas aukštu meniniu lygiu, verčia salėje sėdintį klausytoją galvoti apie save, savo likimą.

- Bet ar šiandien nuogo prakti-cizmo, pinigų ir materialinių dalykų garbinimo sąlygomis romansas neatgyveno savo amžių?

- Žinote – ne. Dar daugiau pasakysiu. Man atrodo, kad jis tarnauja kaip išsigelbėjimas, pabėgimas nuo pilkos kasdienybės, meditacija, meno terapija. Štai yra vizuali terapija. Mes rengiame koncertus, kurių metu ekrane matomi vaizdai, paimti iš gyvenimo.

Skamba romano melodija, ekrane – nuostabūs vaizdai. Ir žmogui grįžta sveikata. Tai meno ir vizuali terapija.

- Kokių poetų eilėmis daugiausia sukurta romansų?

- Tai pirmiausia Aleksandro Puškino, Michailo Lermontovo, Nikolajaus Nekrasovo. Ką dar galima paminėti? Aleksejū Pleščejevą. Tai klasika. Žinoma, buvo daugiau laiko tokiems romansams kurti negu dabartiniu metu. Tačiau yra šiuolaikinių dainų, kurios labai artimos romansui. Neatsitiktinai lyrinę dainą vadina romano seserimi.

- Kokie kompozitoriai kūrė romansų muziką?

- Gana daug kompozitorių kūrė romansus. Pavyzdžiui, 104 romansų muziką parašė Piotras Čaikovskis. Apskritai stebina šio žmogaus darbštumas. Jis gyveno 53 metus. Iš jų 10 metų atidavė jurisprudencijai, mokėsi imperatoriškoje juridinėje mokykloje. Maždaug per 30 kūrybos metų P. Čaikovskis sukūrė 6 simfonijas, kantatų,

daug mažesnės apimties kūrinų.

Praėjusio amžiaus ketvirtąjį dešimtmetį Didžiojo teatro solistas tenoras Sergejus Lemeševas parengė penkių koncertų programą, kurioje padainavo visus P. Čaikovskio romansus. Po dvidešimt romansų viename koncerte.

Romansus kūrė Michailas Glinka, Nikolajus Rimskis-Korsakovas, Aleksandras Tanejevas, Sergejus Rachmaninovas. Tarp kitko, S. Rachmaninovo prosenelės pavardė buvo Bachmetjeva. O Bachmetjevų giminė Rusijoje buvo viena. Ji puikiai grojo fortepijonu. Gal būt kompozitoriaus muzikiniam talentui įtakos turėjo prosenelės genai.

- Kokių kompozitorių ir kieno atliekami romansai Jums asmeniškai labiausiai patinka?

- Žinoma, man labai patinka P. Čaikovskio, M. Glinkos romansai. Kieno atliekami? Aš prisimenu ketvirtąjį dešimtmetį, iki karo, per radiją

dažnai dainuodavo operos solistas Ivanas Kozlovskis. Labai mėgau klausytis jo atliekamų romansų.

Tarp šiuolaikinių man labai patinka Olegas Pogudinas. Jis yra Peterburgo mokyklos auklėtinis. Gal būt jis man dar patinka todėl, kad vienoje programos „Romanso romantika“ laidoje pasakė, jog jis buvo sužavėtas išgirdęs plokštelėje įrašytus V. Agafonovo romansus.

Man patinka V. Agafonovo atliekami romansai. Sakoma, gyvuoja nuomonė, kad mūsų laikais niekas geriau už V. Agafonovą romansų nedainavo.

Aš labai norėčiau, kad prie mūsų Rusų dramos teatro, ten daug dainuojančių ir talentingų žmonių, būtų jeigu ne V. Agafonovo romano teatras, tai bent jo vardu pavadintas Romano salonas. Rusų teatras – vienintelis profesionalus rusų kultūros židinys Lietuvoje, tai kodėl ten dar nepridėti ir muzikos.

Dailininkų iš Alytaus paroda Vilniuje

Liepos mėnesį Tautinių bendrijų namuose veikė Alytaus rusų kultūros draugijos „Malachit“ draugijos narių dailininkų Irinos Juškauskienės ir Galinos Linkevičienės kūrybos darbų paroda.

Irina piešti pradėjo dar mokykloje. „Mano paveikslai – tai mano nuotaikos, išgyvenimai, jausmai. Piešiu, kaip matau šį pasaulį. Didelį impulsą duoda bendravimas su žmonėmis“, - savo kūrybą apibūdina Irina.

Ji yra surengusi personalinių parodų, dalyvavusi grupinėse parodose.

Galina Linkevičienė seniai domisi smulkiais, daug kruopštumo reikalaujančiais darbais. Kartą pamačiusi rankdarbį iš smulkių karoliukų, buvo pakerėta jo grožio ir nutarė pabandyti sukurti ką nors gražaus savo rankomis. Taip gimė jos pirmieji darbai ir namai pradėjo pilnėti gėlyčių, medelių ir kitų figūrų iš karoliukų.

Iš kairės: Irina Juškauskienė, Alytaus rusų kultūros draugijos „Malachit“ pirmininkė Nadežda Krakovskaja, Galina Linkevičienė Tautinių bendrijų namuose.

„Ši veikla man teikia malonumą, nuramina, stiprina pasitikėjimą saviimi, todėl į kiekvieną darbą įdedu daug pozityvių minčių, šilumos“, - sako Galina.

Kūrėjos savo parodą skyrė Alytaus miesto gimtadieniui – birželio 15 d.

Paroda surengta Alytaus rusų

kultūros draugijos „Malachit“ pirmininkės Nadeždos Krakovskajos iniciatyva. Ji draugijai vadovauja nuo pat įsikūrimo pradžios 2003 m. Draugija rengia koncertus, parodas, konferencijas, kūrybines stovyklas, skatina savo narių saviraišką.

TBN inf.

Karaimai turi savo kalendorių

Lenkijoje išleistas 2015/2016 metų karaimų kalendorius. Tai spalvotas, didelio formato leidinys. Kiekvienam mėnesiui skirtas atskiras lapas. Tiksliai tegul skaitytojo nesuklaidina dviejų metų skaičiai. Iš tikrųjų tai vienerių metų kalendorius. Reikalas tas, kad pagal karaimų liturgiją metų pradžia datuojama balandį. Tai yra todėl, kad karaimų liturginius metus sudaro biblinės šventės ir progos. Jos yra apskaičiuotos, laikantis Biblijos teksto. Tokiu būdu karaimai Naujuosius metus švenčia du kartus.

Lenkijos karaimų bendruomenės sudarytas kalendorius yra daugiakalbis. Jo sudarytojai nepamiršo ir savo gentainių Lietuvoje. Be lenkų kalbos, mėnesių pavadinimai pateikiami lietuvių ir rusų kalbomis. Karaimų kalba

galima perskaityti mėnesių pavadinimus ir religines šventes.

Kalendoriuje gausu iliustracijų, kurios atspindi pagrindines šių metų kalendoriaus temas: folklorą, kultūrą, jaunimą ir Lenkijos karaimų žurnalą „Awazymyz“ („Mūsų balsas“), minintį 25 metų jubiliejų.

Kalendoriuje nemažai vietos skirta ir Lietuvos karaimams. Ant pirmojo naujų metų mėnesio – balandžio – lapo pristatomas Trakų karaimų vaikų šokio ansamblis „Birlik“, žinomas ne tik Lietuvoje bet ir užsienio šalyse.

Birželio mėnesio lape vaizduojama grupė karaimų prie karaimų kapinių Trakuose.

Spalio mėnuo reprezentuoja senų nuotraukų parodą „Karaimų keliai“,

kuri buvo eksponuojama ir Trakuose. Fotografijose įamžintos ir Lietuvos karaimų gyvenimo akimirkos.

Lapkričio ir sausio mėnesių lapai skirti karaimų kalbos mokyklai Trakuose.

Lenkijos karaimų bendruomenė kasmet leidžia kalendorius. Be laiko skaičiavimo, jų svarbi funkcija – šviečiamoji, skirta supažindinti skaitytojus su karaimų kultūra, istorija, paveldu ir kitais svarbiais karaimų bendruomenei dalykais. Pavyzdžiui, 2013/2014 metų kalendorius buvo skirtas karaimų kulinariniam paveldui. Pernykščiame pristatyta karaimų istorija ir paveldas per religiją, kultūrą ir pasaulėžiūrą.

Kalendoriaus leidybą finansuoja Lenkijos švietimo ministerija. **TBN inf.**

Skambėjo lenkų dainos

Birželio 24-oji Paluknio miestelio gyventojams buvo dviguba šventė. Be kasmet čia švenčiamų parapijos globėjo šv. Jono Krikštytojo atleidų, tą dieną vyko tradicinis jau 24-asis Trakų žemės lenkų kultūros festivalis „Dźwięcz, Polska Pieśni!“ („Skambėk, lenkų dainai!“).

Į Paluknį susirinko visi Tarkų rajono vaikų ir suaugusiųjų lenkų dainų ir šokių kolektyvai, kurių yra per dešimt,

karaimų bei rusų ansambliai, svečiai iš Baltarusijos ir Lenkijos. Prieš koncerto pradžią visi dalyvavo iškilmingoje eisenoje miestelio gatvėmis. Žiūrovų ir ansamblių nuotaiką kelė Rūdiškių muzikos mokyklos pučiamųjų orkestras.

Pirmojoje festivalio dalyje jungtinis visų ansamblių choras atliko bendrai paruoštus kūrinius. Skambėjo dainos apie Vilniaus kraštą, Trakus.

Buvo paminėtos Popiežiaus šv. Jono Pauliaus II dešimtosios mirties metinės.

Žiūrovus džiugino įvairių žanrų repertuaras, artistų sceninė apranga, daugiakultūrio krašto muzikiniai kūriniai.

Jubiliejinis 25-asis lenkų dainos festivalis kitąmet vyks senojoje Lietuvos sostinėje – Trakuose.

TBN inf.

Terezos Vorobej nuotraukos

Iš augalų lapų – paveikslai

Tautinių bendrijų namuose veikė vilnietės Tatjanos Mazajevos floristinės tapybos (ošibanos) darbų paroda.

Iš augalų džiovintų lapelių sudėlioti vaizdai pavergia žiūrovą savo spalvomis, tikroviškumu. Sunku net įsivaizduoti, kiek reikia kruopštumo, kantrybės, laiko ir, be abejo, talento jiems sukurti. Savo darbams dailininkė naudoja presuotus, džiovintus augalus ir visai nenaudoja dažiklių.

„Tai gana sudėtingas ir daug darbo reikalaujantis procesas. Iš pradžių reikia šią medžiagą surinkti, teisingai išdžiovinti ir išsaugoti. Be to, reikia turėti omenyje augalų savybes – svarbu žinoti, kaip jie atrodys bėgant laikui, t. y. būtina išstudijuoti jų spalvų atsparumą. Nenaudoju augalų, kurie blogai išlaiko spalvą“, - apie ošibanos kūrybos subtilybes pasakojo dailininkė.

Tatjana gimė nedideliame Smurgainių miestelyje (Baltarusija) muzikų šeimoje. Tėtis buvo cimbalų liaudies orkestro vadovas, o mama dirbo muzikos auklėtoja vaikų darželyje.

„Šalia mūsų namo buvo nepaprastai gražus sodas, ant sraunaus upelio kranto augo šimtametės iveros su nukarusiomis iki pat vandens šakomis. Daugybė gėlių ir vaismedžių, kuriuos pasodino rūpestingos mano senelio ir senelės rankos. Muzikos ir grožio atmosfera supo mane nuo pat

ankstyvos vaikystės. Kiek save prisimenu, visada sėdėdavau prie stalo, apkrauto pieštukais, albumais, plastilinu ir piešdavau, lipdydavau iki begalybės. Jaunystėje daug tapiau akvarele, ruošiausi atsidėti kūrybai“, - prisiminimais dalinosi Tatjana.

Likimas susiklostė kitaip. Tatjana įstojo į medicinos mokyklą, po to baigė Baltarusijos valstybinį universitetą, įgijo biologės specialybę. Baigusi mokslus, apsigyveno Vilniuje.

Tačiau, kaip pati sako, Tatjana sapnuose dažnai matydavo save prie molberto su teptuku rankose. Ėjo metai.

„Kartą reikėjo paruošti dovaną vienam žmogui. Norėjau, kad tai būtų originalu. Atsidariau internetą ir, o stebukle, atradau ošibaną. Iškart labai susidomėjau, pradėjau skaityti, žiūrėti meistrų darbus ir negalėjau atsistebėti. Panorau pati ką nors padaryti“, - prisiminė Tatjana.

Taip gimė meilė senovės japonų vaizduojamajam menui – ošibana.

Pirmasis jos darbas buvo paprastutis pano iš tulpių žiedlapių ir lobelijos gėlyčių, priklijuotų ant tapetų. Po to keletas natūrmortų,

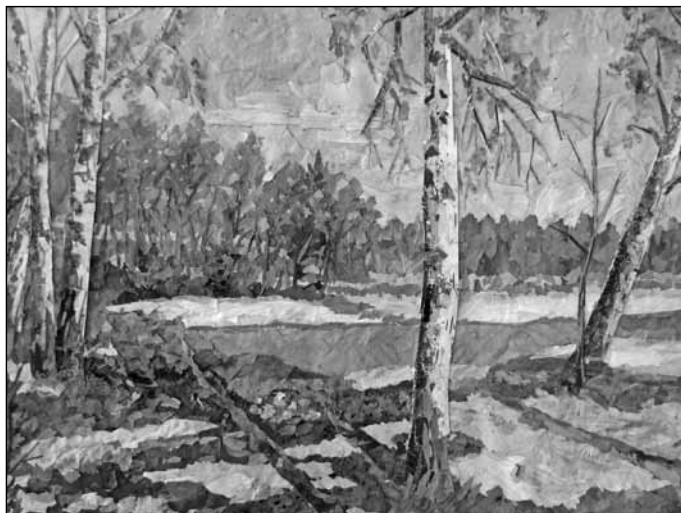
peizažų...

Pastarieji keleri metai T. Mazajevai buvo gana kūrybingi. Ji surengė kelias parodas Vilniuje. Lietuvoje, kaip teigia Tatjana, beveik niekas nėra susipažinęs su ošibanos menu ir žiūrovai buvo apstulbinti nei-prastos jiems atlikimo technikos.

Dailininkė Tatjana Mazajeva

Asmeninio archyvo nuotr.

Peizažas

„Kūryba man yra didžiulis džiaugsmas, pasigėrėjimas, kai pasineri į nuostabų, stebuklingą pasaulį, pamiršti viską pasaulyje. Tai kelias, kuriame nėra ribų tobulėti. O kiek nepamirštamų akimirku dovanoja iškylos gamtoje, kai renki medžiagą savo darbams ir tiesiog maudaisi šitame grožyje. Būtent tada ypatingai aštriai pradedi jausti, koks nepakartojamas, unikalus, gražus yra mus supantis pasaulis“, - teigia menininkė.

T. Mazajevos paveikslas pernai tarptautinėje parodoje Japonijoje pripažintas vienu geriausių. Jį įsigijo Japonijos ošibanos muziejus. Šiomet Pietų Korėjoje vykusiose dviejose parodose dailininkės darbai laimėjo specialųjį prizą ir pirmąją vietą.

T. Mazajeva yra tarptautinės presuotos floristikos gildijos narė. Jos darbų yra įsigiję privatūs kolekcininkai Lietuvoje, Baltarusijoje, Rusijoje, Ispanijoje, Japonijoje, Didžiojoje Britanijoje.

TBN inf.

Getas, žmonės, įvykiai

Leidykla „Versus aureus“ išleido buvusio Vilniaus geto kalinio, garsaus teatro kritiko ir istoriko, menotyros habil dr. prof. Marko Petuchausko knygą anglų kalba „Price of Concord. Memoirs. Portraits of Artists. Interactions of Cultures“. (Santarvės kaina. Atsiminimai. Menininkų portretai. Kultūrų sąveikos). Viena šios knygos pristatyme jos autorius sakė, kad knyga yra skirta pirmiausia užsienio skaitytojams ir įvairių tautybių išėviams iš Lietuvos bei visos Rytų Europos, kurie gyvena daugelyje šalių. Joje pasakojama apie žmones, sugebėjusius per hitlerinę ir sovietinę Lietuvos okupacijas išlikti žmonėmis. Apie rizikavusius savo vaikų gyvybėmis, kad išgelbėtų tai, kas šioje žemėje svarbiausia – žmogų. Knygoje įtaigiai atskleisti milžiniški litvakų meno klodai. Nežinoma tapo žinoma, atmintis - dabartimi.

Didelė knygos dalis skiriama Vilniaus geto teatrui. Autorius pirmasis visu balsu prabilo apie meno židinį, kuris iki tol tebuvo žinomas specialistų ratui. Atskleidė knygoje europinio masto unikalų Geto teatrą, dabar jau plačiai pripažįstamą. Jo ankštoje scenoje tilpo didžiulis Lietuvos Jeruzalės kultūros žemynas, kurtas

herojinėmis menininkų pastangomis nuožmaus nacistinio teroro sąlygomis. Knygoje atskleidžiama, kaip teatro dėka getas tapo dvasinio pasipriešinimo nacizmui simboliu, kaip nuo LDK laikų daugiatautis, daugiakultūris Vilnius skleidė tautų pakantumo ir tolerancijos daigus.

M. Petuchauskas matė visus Geto teatro pastatymus, visam gyvenimui įsiminė jų kūrėjai – įžymūs Lietuvos Jeruzalės menininkai. Per pastaruosius 25 metus prisiminimus pratęsė autoriaus tyrinėjimai. Taip knygoje atsirado A. Suckeverio, Š. Kačerginskio, I. Segalio, L. Lewickos, Rozentalių (Chajos, Leibos ir Naavos Piatka) bei kitų portretai. Greta jų iškilo ir litvakų - Pasaulio didžiųjų siluetai: Ch. Soutine, J. Lipchitzo, Ben Shahno, N. Arbit Blato, R. Gary, E. Levino, J. Heifetzto ir kt.

Šešis dešimtmečius dalyvavusiam meniniame gyvenime, kelių šimtų straipsnių ir knygų apie lietuvių teatrą autoriui teko iš arti pažinti daugelį įžymių kultūros žmonių: P. Kubertavičių, V. Dineiką, R. Juknevičių, J. Miltinį, H. Vancevičių, D. Banionį, R. Adomaitį, S. Sondeckį, J. Grušą, E. Mieželaičių, Just. Marcinkevičių ir kt. Apie juos leidinyje išspausdintos portretinės apybraižos. Knygoje at-

skleidžiamos lietuvių ir žydų kultūrų sąsajos, siekiama atgaivinti jų atstovų dialogą, nutrauktą dviejų okupacijų.

Autorius bendravo su įžymiais užsienio menininkais: Cz. Miloszu, C. Lanzmannu, J. Soboliu, P. Amoyal, A. Tamiru, S. Baku, J. Liubimovu, G. Tovstonogovu ir kt. Su kai kuriais draugauja ligi šiol. Knygoje atsirado ir šių kūrėjų portretai.

M. Petuchausko 1994 m. įkurtas ir iki 2008 m. jo vadovaujamas Lietuvos žydų kultūros klubas įgyvendino didelius tarptautinius projektus: J. Brodskio poezijos dienos (1996); Vilniaus smuiko dienos, skirtos J. Heifetzui (2001); Tarptautinės meno dienos Vilniaus geto teatrui atminti (1997; 2002); Kultūros dienos, skirtos litvakui filosofui E. Levinui (2006). Tarptautinėse dienose dalyvavo garsūs Prancūzijos, Vokietijos, Lenkijos, Čekijos, JAV, Izraelio ir kitų šalių menininkai.

Leidinyje iliustruotas. Iš viso spausdinama apie 260 nuotraukų, kurios kartu su plačiais komentarais yra svarbi, organiška autoriaus pasakojimo tąsa.

**Knygos bibliografiniai duomenys ir viršelio nuotrauka trečiame leidinio viršelio puslapyje.*

Tautinė gyventojų sudėtis ir Lietuvos ūkio politika tarpukariu

Pastaraisiais metais išleista ne viena knyga, kuriose rašoma apie tautinių mažumų padėtį, veiklą, įnašą į šalies kultūrą, mokslą tarpukario Lietuvoje. Lietuvos istorijos instituto vyresniojo mokslo darbuotojo, humanitarinių mokslų daktaro Gedimino Vaskelos tik ką išleistoje monografijoje „Tautiniai aspektai Lietuvos ūkio politikoje 1919-1940

metais“* nagrinėjami dar mažai tyrinėti klausimai – kaip tautinė gyventojų sudėtis atsispindėjo ūkio struktūroje, koks buvo vienos ar kitos tautinės grupės „svoris“ šalies ekonomikoje. Autorius dalinasi kai kuriomis mintimis apie monografijoje nagrinėjamas problemas.

Dažnai atrodo, kad socialinių skirtumų ar socialinės nelygybės

likvidavimo problema, kalbant apie šalies ūkio tautinę struktūrą, tiksliau, apie tos struktūros kiekybinius rodiklius, tėra siekis, kad kiekvienai tautai ūkio struktūroje tektų maždaug tiek, kiek tai ar kitai tautai tenka šalies gyventojų struktūroje. Lietuvos atveju dažniausiai kalbama apie lietuvių ir žydų santykį ūkyje, kadangi tik šis santykis atrodė ir vis dar tebeatrodo

esąs aktualus. Lenkų Lietuvoje skaičiuota buvus perpus mažiau, negu žydų, visų kitų (pirmiausia, vokiečių; Klaipėdos kraštas atskiras klausimas) taip pat nedaug.

Žinoma, svarbus ne tos ar kitos tautinės mažumos lyginamasis svoris, o tikras ar menamas neatitikimas tarp gyventojų ir ūkio (pajamų, turto etc.) struktūros. Kadangi lietuvių, lenkų, rusų, baltarusių ar vokiečių socialinės raidos rodikliai (išsilavinimas, užimtumas, pasiskirstymas ūkio šakomis ir t.t. ir pan.) iš esmės skyrėsi nedaug, tai ir jų santykiuose socialinių skirtumų ar socialinės nelygybės likvidavimo klausimas, kiek jis susijęs su tautinių santykių problema, nebuvo didesnio dėmesio ar įtampos objektas nei kalbant apie visuomenę apskritai, nei turint galvoje konkrečią tautą.

Ūkio tautinė struktūra išties gali atitikti (arba daugmaž atitikti) gyventojų tautinę struktūrą. Bet tik tuo atveju, jei: a) visų Lietuvoje gyvenusių tautų (Lietuvos atveju, visų pirma lietuvių ir žydų) socialinė struktūra ir ekonomiškai aktyvių gyventojų pasiskirstymas ūkio šakomis būtų daugmaž vienodas arba b) visose ūkio šakose sukurtos produkcijos vertė, skaičiuojant vidutiniškai vienam dirbusiam, būtų daugmaž vienoda.

Tarpukario Lietuva buvo gana dinamiška valstybė. Per nepriklausomo gyvenimo dvidešimtmetį jos ūkyje pasikeitė labai daug kas. Be žemės reformos, kuri dažniausiai minima, atsirado, tegu kukli, žemės ūkio produktų perdirbimo, maisto, tekstilės pramonė. Nutiesti keliai, plėtotas geležinkelių, automobilių ir jūrų transportas. Visa

tai vienaip ar kitaip atsispindėjo ir Lietuvos ūkio tautinėje struktūroje, kurioje lietuvių lyginamasis svoris išaugo. Kai susikuria valstybė, kurioje pagrindinė tauta ūkiniu atžvilgiu atsilikusi, po tam tikro laiko taip atsitinka visur ir visuomet.

Monografijoje analizuojamas Lietuvos gyventojų pasiskirstymas tautybėmis ir ūkio šakomis, mėginama kiekybiškai patikimai (kiek tai apskritai įmanoma) įvertinti atskirų tautų vietą ir reikšmę Lietuvos ūkio struktūroje Pirmosios Respublikos laikais. Atskirai aptariama žydų, lenkų ir vokiečių situacija Lietuvos ūkio struktūros bei ūkio politikos aspektais.

**Monografijos bibliografiniai duomenys ir nuotrauka trečiame viršelio puslapyje.*

Tautinės bendrijos: etninis identitetas, pilietiškumas

Periodinio leidinio „Etniškumo studijos“ paskutiniame numeryje (2014 m. Nr. 2), be kitų temų, nemažai vietos skiriama Lietuvos tautinių bendrijų padėties analizei.

Dariaus Daukšo straipsnyje „Paribio identitetai: Punsko ir Šalčininkų atvejai“ nagrinėjama etninio ir nacionalinio identitetų sąveika ir specifika. Lenkijos Punsko valsčiuje apie 80 proc. gyventojų sudaro lietuviai, Lietuvos Šalčininkų rajone dauguma gyventojų – lenkai. Punksas ir Šalčininkai, kaip paribio zonos, gerai iliustruoja etninio ir nacionalinio identitetų sąveikas.

Meilutės Taljūnaitės straipsnyje „Tautinio ir pilietinio identiteto darba ir raiška: Klaipėdos naujosios kartos rusakalbių atvejo studija“

analizuojamas Lietuvos rusų santykis su Lietuva, jų savijauta ir orientacijos įvykus svarbiems socialiniams ir politiniams lūžiams, aptariamas jų požiūris į Lietuvos pilietybę, migracinės nuostatos. Nagrinėjama, kaip jie suvokia Tėvynę ir kaip juos tenkina gyvenimas Lietuvoje, kokios gyvenimo perspektyvos čia jie tikisi. Straipsnis parengtas remiantis dviem tyrimais: 1991 m. Lietuvoje atliktu kiekybiniu tyrimu ir 2013 m. kokybiniu tyrimu, atliktu vykdant Lietuvos mokslo tarybos (LMT) finansuojamą projektą „Globalizacijos (transnacionalizmo) poveikis valstybinio ir tautinio tapatumo fragmentacijai“.

Liutauro Labanausko straipsnis „Miesto socioekonominis kontekstas ir tautinio tapatumo raiška: Visagino

miesto atvejis“ skirtas transnacionalinių bendruomenių formavimosi klausimams aptarti. Nagrinėjamos Visagine gimusių asmenų patirtys ir pristatomos kokybinio tyrimo (15 giluminių interviu su rusakalbiu jaunimu Visagine), atlikto vykdant aukščiau minėtą LMT finansuojamą projektą, išvalgos. Taip pat atsakoma į klausimą, kokias politinių, socialinių, etninių, kultūrinių ir kalbinių tapatumų fragmentacijas administracinėmis ribomis apibrėžtame mieste sukuria saistymasis su keliomis valstybėmis, gyvenant vietoje, kurios atsiradimą lėmė planinė imigracija iš buvusios SSRS.

**Leidinio bibliografiniai duomenys ir viršelio nuotrauka trečiame leidinio viršelyje.*

Škotų Kėdainiuose nėra, bet jų palikimas gyvuoja

Įvairių tautų bendruomenės paliko savo pėdsakus Lietuvos istorijoje, kultūroje, architektūroje, moksle. Ne visos jos išliko iki mūsų dienų. Prie tokių galima priskirti škotus, apie

kuriuos vilniškė leidykla „Savastis“ išleido Algirdo Juknevičiaus knygą „Škotų palikimas Kėdainiuose“.*

Kėdainiuose nuo XVII a. pirmosios pusės iki XVIII a. vidurio gyveno

škotai presbiterionai.** Tiksliai škotų atvykimo į miestą prie Nevėžio priežastis neaiški. Yra trys versijos. Viena skelbia, kad škotai atvyko vedami ekonominių interesų, kita sako, jog jie

atsikėlė bėgdami nuo religinių persekiojimų tėvynėje, trečia teigia – škotai Kėdainiuose įsikūrė, ieškodami „pažadėtosios žemės“, utopinės Antilijos.

Škotų bendruomenę sudarė 120–200 asmenų arba 37,9 proc. visų mieste gyvenusių reformatų. Jie į Kėdainius atvyko su šeimomis, buvo pasiturintys imigrantai, supirkinėjo iš vietinių gyventojų lietuvių, lenkų, vokiečių namus ir sklypus.

Škotai buvo aktyvūs miesto ekonominio, visuomeninio gyvenimo dalyviai: pasiturintys pirkliai, krautuvių ir karčemų savininkai, palivarkų nuomininkai, kreditoriai, magistrato pareigūnai, reformatų bažnyčios rėmėjai.

Škotai Kėdainius praturtino mūrine architektūra, kurioje panaudojo novatorišką planavimą, savitą tūrių ir fasadų komponavimą bei ambicijas lygiuotis į pasiturinčius Europos miestų gyventojus. Deja, likimas škotų architektūrai nebuvo palankus. Po didelių rekonstrukcijų XIX – XX a. ji patyrė formų ir stilių kaitą, tapo blankiu puoselėtos tradicijos šešėliu. Nepaisant to, škotų palikimas leidžia apčiuopti epochos bruožus, pajusti tikrus mus pasiekusius praeities pavidalus.

Leidinyje pristatomi ir tie pastatai, kurie susiję su visuomenine, religine ir prekybine škotų veikla – rotušė, buvusi mokykla, šviesioji gimnazija,** evan-

gelikų reformatų bažnyčia, vaistinė, tabako krautuvė.

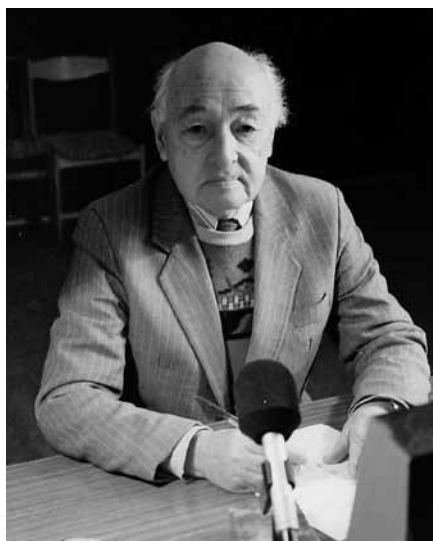
Škotai iš Kėdainių išvyko XVIII a. viduryje, pasikeitus konfesinei aplinkai mieste. Kai kurie škotai asimiliavosi.

**Knygos bibliografiniai duomenys ir viršelio nuotrauka trečiame leidinio viršelyje.*

***Presbiterionai – evangelikų reformatų atšaka, atsiradusi XVI a. antroje pusėje Škotijoje.*

****Kėdainių šviesioji gimnazija (lot.-Gimnasium Illustrē) XVII a. vid.–XVIII a. vid. buvo pagrindinė aukštesnioji reformatų mokykla LDK. Baigusieji ją tapdavo kunigais arba siekė studijuoti protestantiškuose Europos universitetuose.*

Netekome Mensaido Bairaševskio

Liepos 14 d., eidamas 92-uosius metus, mirė visuomenės veikėjas, žymus Lietuvos totorių kultūros ir istorijos puoselėtojas, žurnalistas Mensaidas Bairaševskis.

M. Bairaševskis gimė 1924 m. sausio 18 d. Strelnoje, šalia Petrogrado (dabar – S.-Peterburgas), kur šeima persikėlė iš Lietuvos Pirmojo pasaulinio karo metais. Likimas lėmė jam gyventi ir dirbti įvairiose Sovietų Sąjungos vietose, nes buvo baigęs aukštuosius jūreivystės ir karo aviacijos ryšio mokslus. Beje, pastaroji specialybė pravertė, kai grįžęs į Lietuvą dirbo Ryšių ministerijos sistemos įmonėse.

„Nors esu gimęs Petrograde, o studijavęs ir gyvenęs daugelyje sąjungos miestų, supratau, kad mano tėvynė yra Lietuvoje“, - jau būdamas brandaus amžiaus, kalbėjo M. Bairaševskis.

M. Bairaševskis turėjo susitikimų, kuriuos prisiminė visą gyvenimą. Jis bendravo su dailininku Antanu Žmuidzinavičiumi, skulptoriumi Petru Rimša, padovanojusiu jam Vytauto Didžiojo bareljefo, tarpukaryje kabojusio ant Kauno mečetės sienos, kopiją.

Prasidėjus Atgimimui, M. Bairaševskis aktyviai įsijungė į naujas veiklas. Lietuvos radijuje jis ilgus metus rengė laidas apie Lietuvos totorius. Velionis buvo daugelio straipsnių Lietuvos totorių istorijos ir kultūros temomis įvairiuose leidiniuose autorius. Jis galėjo išsamiai papasakoti apie savo protėvių šimtmečius mūsų krašte nuo 1480 m., kai Lietuvoje apsisotojo Krymo totorių kunigaikštis Bairašas, pradėjęs mūsų žemėje šios giminės gyvenimą.

M. Bairaševskis buvo pirmasis Lietuvos totorių kultūros atgimimo draugijos pirmininkas. Dideli jo nuopelnai, buriant totorių bendruomenę, gaivinat šios vienos seniausią

mūsų šalies etninių grupių kultūros ir istorijos paveldą, tradicijas, papročius.

Velionis buvo Lietuvos Sąjūdžio Seimo narys, Lietuvos kultūros fondo prezidiumo narys, atsakingas už tautines mažumas. Apdovanotas Nepriklausomybės medaliu už nuopelnus atkuriant ir įtvirtinant Lietuvos nepriklausomą valstybę 1990-2000 metais. Už asmeninį indėlį plėtojant Lietuvos transatlantinius ryšius bei Lietuvos Respublikos pakvietimo į NATO proga apdovanotas Lietuvos Respublikos Prezidento atminimo ženklu.

M. Bairaševskis su žmona išaugino dvi dukteris. Tamara Bairašauskaitė – mokslininkė istorikė, Lietuvos istorijos instituto vyriausioji mokslo darbuotoja, habilituota humanitarinių mokslų daktarė, profesorė, knygų, daugelio kitų mokslinių publikacijų, tarp jų Lietuvos totorių istorijos klausimais, autorė. Šviesa Sudžienė – matematikė kibernetikė.

Velionis buvo plačios erudicijos, aukštos kultūros, tolerantiškas žmogus. Jo šviesi asmenybė išliks mūsų atmintyje.

**Tautinių bendrijų taryba
Tautinių bendrijų namai**

Latvijoje surengta pirmoji paroda apie romų genocidą

Latvijos universiteto akademinėje bibliotekoje veikė paroda, skirta romų (čigonų) genocidui Latvijoje nacių okupacijos metais. Ekspozicija pasakoja apie žudynes Kuldygoje, Liepojoje, Rygoje, Jelgavoje, Valmieroje, Rezeknėje ir kituose šalies miestuose, o taip pat apie tai, kaip latviai, neretai rizikuodami gyvybe, gelbėjo savo kraštiečius. Parodoje demonstruojamas dailininko Karlio Rudevičiaus paveikslas „Paskutinis saulėlydis“.

Parodos atidaryme, kuriame dalyvavo Latvijos Saeimos nariai, tautinių bendrijų, visuomenės atstovai, buvo pažymėta, kad be parodos stenduose atspindėtų įvykių „mūsų istorija būtų ne visa“. Oratoriai su širdgėla kalbėjo, kad romų (čigonų) genocidas Antrojo pasaulinio karo metais gana ilgai Europoje buvo nutylimas, kad iki šiol nepaskaičiuotas tikslus aukų skaičius. Latvijos romų kultūros draugijos vadovas Normundas Rudevičius

(N. Rudevičius šių metų rugpjūtį Rygoje vykusiame IX Viso pasaulio romų kongrese išrinktas Tarptautinės romų sąjungos prezidentu) konstatavo, kad Latvijoje nėra nė vieno memorialo, kuris primintų apie romų genocido aukas.

Istorinėje literatūroje sutinkami įvairūs duomenys apie romų (čigonų) genocido aukų skaičių Latvijoje ir visoje Europoje. Europoje žuvo nuo pusės iki dviejų milijonų romų, Latvijoje – nuo trijų iki aštuonių tūkstančių.

SUMMARY

Department of National Minorities Has Started Its Work. On 1 July, the Department of National Minorities under the Government of the Republic of Lithuania started its work. Its purpose is to take part in shaping and implementing national minorities' policy to assure that legitimate interests and needs of the citizens of the Republic of Lithuania belonging to national minorities are met, that national identities are protected and that conditions are created allowing full participation in public, political and cultural life of the state, also that civil spirit, mutual tolerance and intolerance to incitement of national discord is cultivated. Department of National Minorities and Lithuanians Living Abroad under the Government was dissolved in 2010, and the shaping of national minorities' policy was entrusted to the Ministry of Culture. On 24 November 2014, the Government decided to establish the Department of National Minorities.

Applicants in the Municipality of the Capital Are Served in Four Lan-

guages. From July applicants in the municipality of Lithuanian capital can receive information in their preferred language: Lithuanian, Polish, Russian or English. Vilnius municipality was the first in Lithuania to start implementing the four-language standard for servicing of applicants. It is aimed that information on the services provided to residents and businesspeople is easier to be obtained and clear. 'Municipality must speak the language of Vilnius residents. When living in the multinational city it is natural to make efforts that Vilnius is more comfortable and open, and employees of the municipality are helpful, open to novelties and results-oriented', says Vilnius Mayor Remigijus Šimašius.

The Day of Remembrance of the Victims of the Holocaust Was Commemorated in Lithuania. The Government Palace hosted the ceremony of honouring the Righteous among the Nations. Ten persons, who saved Jews from Nazi genocide during the World War II, were awarded during the ceremony. Hundreds of people took part in traditional March of the Living from railway station to the Paneriai memorial, where victims of the Holocaust were remembered. Ministry of Culture hosted presentation of book entitled 'Saved in Potato

Bags: 50 Stories of Children from Kaunas Ghetto'.

D. Babilas, J. Rumša. Membership in International Association Has Provided More Opportunities. Kaunas Cultural Centre of Various Nations has become a member of international association of cultural institutions and organisations Roots & Routes - the first and so far the only one from Lithuania. 'For us it is a strategically important step. It will mean more international projects and more opportunities for young artists, especially those from national communities, and for all the creative and ambitious people of different nationalities wishing to create multicultural society in Lithuania', says Director of the Centre Dainius Babilas.

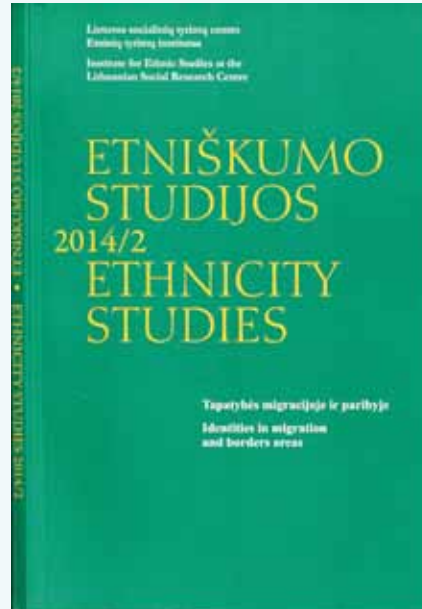
J. Bachmetjeva, J. Rumša. Romance Is the Love That Will Always Be With Us. This year, the society of Russian romance lovers in Lithuania 'Melos' celebrates its 20th anniversary. On the first Tuesday each month, except two summer months, the society organises romance evenings in Vilnius Teachers' House. Such evenings allow commemorating memorable dates related to writers, composers and actors, organising art exhibitions and book presentations.

Naujos knygos

Simonas Firkovičius. Bir kiuŹn ėdi... Buvo tokia diena... Sudarytojos Halina Kobeckaitė ir Karina Firkavičiūtė. Vilnius. Lietuvos karaimų kultūros bendrija, Tautinių bendrijų namai. 2015. 352 p., iliustr. Tiražas 300 egz.

p. 6

Etniškumo studijos. Ethnicity studies. Lietuvos socialinių tyrimų centro Etninių tyrimų institutas. Redaktorių kolegija: vyriausioji redaktorė Vita Petrušauskaitė ... Vilnius. Vaibra. 2014.

2014, t. 2. Tapatybės migracijoje ir paribyje. Identities in migration and border areas. 2014 Vilnius. Vaibra. 143 p. Str. ir santr. liet., angl. Tiražas 150 egz.

p. 18

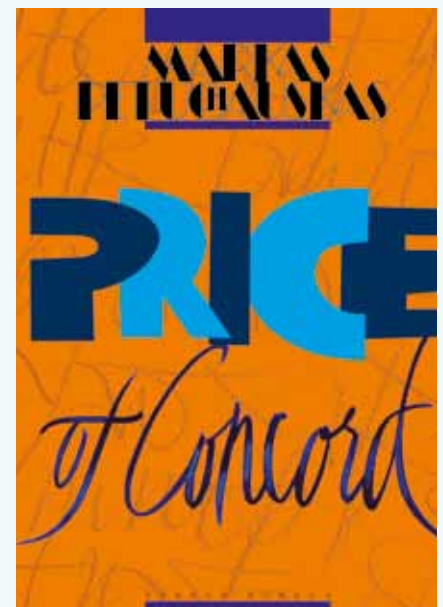
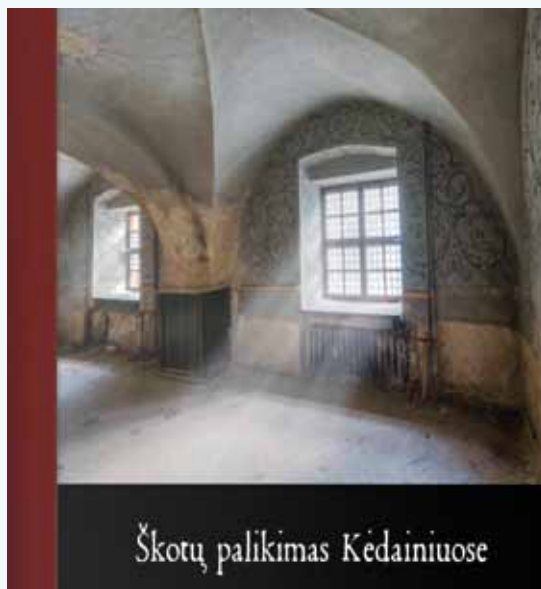

Gediminas Vaskela. Tautiniai aspektai Lietuvos ūkio politikoje 1919-1940 metais. Lietuvos istorijos institutas. Vilnius. Lietuvos istorijos instituto leidykla, 2014. 310 p. Santr. angl. Tiražas 400 egz.

p. 17

Algirdas Juknevičius. Škotų palikimas Kėdainiuose. Vilnius. Savastis. 2015. 56 p., iliustr. Tiražas 500 egz.

p. 18

Markas Petuchauskas. Price of Concord. Memoirs. Portraits of Artists. Interactions of Cultures. Santarvės kaina. Atsiminimai. Menininkų portretai. Kultūrų sąveikos. Vilnius. Versus aureus. 2015. 488 p., iliustr.

p. 17

„Tautinių bendrijų naujienų“ galerija

Tautinių bendrijų namuose veikė vilnietės Tatjanos Mazajevos floristinės tapybos (ošibanos) darbų paroda. Iš augalų džiovintų lapelių sudėlioti vaizdai pavergia žiūrovą savo spalvomis, tikroviškumu. Žemiau spausdiname kai kurių dailininkės darbų reprodukcijas.

ISSN 2029-7394

9772029739001